

ව්‍යාකරණ රත්නය.

පැලියගොඩ

විද්‍යාලඛිකාර පරිච්ඡේදිකය

පුරුෂාවායඪී රත්මලානේ

ධම් නිකායි ශ්‍රී ධර්මානුමාඤ්ඤාන

ප්‍රධාන නායකසභාවිරසාමිපාදයන්

වගන්සේසේ ශිෂ්‍යයෙක්වූ

කථකර

ඒ. බී. මැදිස් අමරසේකර මහතා

වසින්

සමාදානයකරනලදී.

ආර්. ජී. පෙරේරා

වසින්

ශ්‍රී ලංකාදේශ සන්නාලයෙහි අවුලක්ඛා

ප්‍රසිද්ධකරනලදී.

1909.

(15/2/09.) First Edition 2000 Copies.

Vyakarana Ratnaya.

A GRAMMAR OF THE
SINHALESE LANGUAGE.

Compiled by

MR. ALEX: B. MENDIS AMERASEKERA
OF KALUTARA.

Printed and Published by

R. E. PERERA

at the
Srilankodaya Printing Press

COLOMBO.

—) 1909. (—

සිංහල පනත,

දැනට ලංකාවේ බාලයන්ගේ අක්ෂර හිඟතාව බොහෝකොට කෙරෙන්නේ ආණ්ඩුවේ පරිපාලනය පිටස. ඒ පිණිස ආණ්ඩුව විසින් වෙනම දෙපාර්තී මේන්තුවක්ද පිහිටුවා තිබේ. මේ ඉගැන්වීම් දෙපාර්තී මේන්තුව විසින් කලින් කලට ඉගැන්වීම සවිබල කළ හැකි කාරණා කරනු ලැබේ. තවද 1903 අවුරුද්දේ ව්‍යවස්ථා පොතේ එවැනි වෙනස්කම් මහත්රාශියක් කර තිබේ. ඉන් ප්‍රධාන එක් කාරණයක් නම් සිංහල සෙක්ෂන්වල iv වෙති ප්‍රමාණයේ සිට ව්‍යාකරණ ඉගැන්වීමට නියම කිරීමයි. මෙම ඉගැන්වීම මීට ප්‍රථම නියමව තිබුණේ vi වෙති ප්‍රමාණයේ සිටය. එබැවින් අහිතව නියමයේ ප්‍රකාර ඉගැන්වීමට පහසුවන පිණිස ඒ නියම කර තිබෙන පිළිවෙලට අනුව සිංහල ව්‍යාකරණ පොතක් සම්පාදනය කළොත් යෙහෙකැයි සෙක්ෂන් භාරවරුන් කීපදෙනෙකුත් විසින්ම අපට මතක් කරන ලද නිසා මෙය කිරීමට අදහස් කරන ලදී.

එසේ ඒ පිළිවෙලට මේ පොත සම්පාදනය කරන අතර සාමාන්‍ය ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථ සංලක්ෂණද සිදුත් සඟරාවේ පිළිවෙලද හැකි පමණ උල්ලංඝනය නොකරන ලද බැව් සැලකිය යුතුයි.

මේ පොත හැන ලක්දිව ගිහිපැවිදි පඬි උතුමන් සම්ප්‍රදායදෙනෙකුගේ අදහස් ප්‍රකාශිත ලියුම්වලින් සමහරක් මෙහි යොදා ඇත.

ප්‍රමාදදිගෙත් සහ වණිඥාපකයන්ගෙහුත් වූ දෙය මෙහි විද්‍යමානයි. නමුත් ගතයුතු ප්‍රයෝජනයට ඉන් වැඩි බාධාවක් නොමැති නිසා අනික්වර මුද්‍රණයකිරීමේදී ඒ ප්‍රතිසංස්කරණය කරන බලාපොරොත්තුවෙන් ශුචිපත්‍රයක් මෙහි නොදායදහ ලදී.

මේ සඳහා අපට අත්‍යන්තාධාරවූ අප ආවාතෙතීන්තම පැලියගොඩ විද්‍යාලධිකාර පරිවේණාධිපති පූජ්‍යාවාසී රත්මලානේ ධර්ම කීර්ති ශ්‍රී ධර්මාරාමාභිධාන ප්‍රධාන නායකසභාවිරසවාම්පාදයාණන්වහන්සේට අපගේ අවබක සතුහිත පුදකරමු.

මේ පොත නැවත මුද්‍රණයකරවා ප්‍රසිද්ධකරවීමේ සියලුම අයිතිවාසිකම් මෙහි කතීෂ්ට මට්ටම තබාගත් බැව් සැලකිය යුතුයි.

ඒ. බී. ඇම්. අමරසේකර.

1909 පෙබරවාරි මස 1 දින
කළුතරදිය.

PREFACE.

The education of the young generation of this Island is chiefly carried on under the control of Government. For this purpose it has established a separate Department. The Department of Public Instruction introduces new methods on education from time to time. Many changes have been made in the Code for 1908, chief among them is the adding of Grammar to the Syllabus of subjects to be taught from IV Standard in Sinhalese Schools, which had hitherto been from the VI Standard. The teaching of Sinhalese Grammar from a lower Standard had been a long felt want. Now, this Grammar entitled "Vyakarana Ratnaya" (Gem of Grammar) was compiled by me at the request of several teachers who urged on me the necessity of having a Grammar in accordance with the new Syllabus. In compiling this Grammar accordingly, I have endeavoured, as much as possible, to retain the ordinary Grammatical idioms and the order of the "Sidat sangara" the Great Grammar of the Sinhalese language.

Copies of letters from eminent scholars expressing their opinion are appended hereunto.

I offer my sincere thanks to my teacher the Right Reverened Dharmakirti Sri Dharmarâma High Priest and Principal of Vidyalankara Oriental College at Peliya—goda for the valuable assistance received at his hands in compiling this book.

A. B. M. Amerasekera.

*Kalutara,
February 1909.*

පටුන.

පිට.

1.	ප්‍රාරම්භය.	1
2.	සිංහල භාෂාව.	2

I. අක්‍ෂර විභාගය.

3.	සෝභිත සහ එහි විභාග.	2
4.	ශුඛ සිංහල සෝභිත.	3
5.	සංඝකෘත සෝභිත.	3
6.	මාගධ සෝභිත.	3
7.	මිත්‍ර සිංහල සෝභිත.	4
8.	සවර.	4
9.	ව්‍යංජන.	5
10.	ව්‍යංජන තත්‍ව හා ප්‍රාණාක්‍ෂර ගැලපෙන විධිය.	6
11.	ව්‍යංජනාරූපි වූ ප්‍රාණාක්‍ෂර.	6-9
12.	ව්‍යංජනාරූපි වූ ප්‍රාණාක්‍ෂරයන්
වෙනුවට යොදන සලකුණු.	10
13.	වග් උඤ්චකය.	11
14.	අලප ප්‍රාණ සහ මහාප්‍රාණ.	11
15.	අක්‍ෂරොත්‍යනතිය.	12
16.	කොමා කොම.	13
17.	මිත්‍ර සිංහල භාෂාවේ බැඳී ඇතුළු.	14-15
18.	හකාර විකිලිය.	16-17
19.	ඔ, ඔ, ස; ණ, න; ල, ල, හෙදස.	17-20
20.	විංශති විධි ව්‍යාකරණ.	20-26

ii. පද විධිය.

වතු විධි පද.

21.	නාම පද.	26
22.	ක්‍රියා පද.	26
23.	නිපාත පද.	27
24.	උපසර්ග පද.	28

25.	ශ්‍රීදේවත්ගේ පංචවිධ හෙදය සහ විහෙදය.	80. 29-30
26.	සමානාම.	31
27.	සමාසනාම.	31
28.	ප්‍රත්‍යයාචිනාම.	31
29.	සංඛ්‍යාහෙදය.	32
30.	ලිඛිත හෙදය.	32-33
31.	විභක්ති නවයෙහි විසතර.	34-41
32.	එකම විභක්තිරූප යෙදෙන්නාවූ වෙනස් වෙනස් විභක්ති.	42
33.	නාම වරනැගීම.	43-49
35.	සකිකුම දෘශ්‍යෙහි විසතර	50-53
36.	ත්‍රියාපද	54
37.	කාලය.	55
38.	කාරක.	55
39.	ත්‍රියාවත් සහ ත්‍රියාවත්ගේ වරනැගීම.	55-62
40.	විශේෂණ විශේෂණ විධි.	63
41.	සමාසපද.	
42.	අව්‍යය සමාසය	64
43.	විභක්ති සමාසය.	65
44.	විශේෂණ සමාසය.	66
45.	අන්‍යාචී සමාසය.	67
46.	දකුණු සමාසය.	68
47.	කෘදන්ත.	69-72
48.	තභිත.	72-73

iii. වාක්‍ය රචනා.

ත්‍රියාකාරක පද සමබන්ධය.	74
වචනාරකය.	74
උකතානුකත විධිය.	75-76
වාක්‍ය යෝජනා.	77-79
විග්‍රහ කිරීම.	79-82

CONTENTS.

	Page.
Introduction	1
Sinhalese Language	2
I.—Orthography.	
The alphabet and its classification	2
Elu Alphabet	3
Sanscrit Alphabet	3
Pali Alphabet	3
Mixed Sinhalese Alphabet	4
Vowels	4
Consonants	5
How Vowels coincide with consonants	6
Signs of Vowels	10
Five classes of consonants	11
Aspirated and unaspirated Letters	11
Places at which Letters are originated	12
Sonant and nonsonant Letters	13
Compound or joined Letters	14-15
On the use of the Letter H.	16-17
On the use of the three kinds of "S" and two kinds of each of the Letters. 'N' and 'L'	17-20
The twenty principal kinds of Grammar	20-26
II.—Etymology.	
The four parts of speech.	
Nouns	26
Verbs	26
Particles	27
Prepositions	28
Five classes of nouns	29
Pronouns	31

	Page.
Compound Nouns	31
Abstract Nouns	31
Number	32
Gender	32-33
Cases	34-42
Declensions of Nouns	43-49
Combination of Letters	50-53
Verbs	54
Tense	55
Person	55
Classification of Verbs	55-62
Attribute and subject	63
Compound Nouns	64-69
Abstract Nouns	69-73

III.—Syntax.

Subject and Predicate	74
“Karakas”	74
Active and Passive form	75-76
Idiom	77-79
Parsing	79-82

ගම්පහ මැදගම ධම්මදාන පරිවෘත්තයෙහි
සු. අ. අ. ධම්මකීර්තිචාර්යවරයන්ගේ ලියුම.

1909 පෙබරවාරි මස 6 වෙනිදින
ගම්පහ මැදගම ධම්මදාන පිරි
වෙණදීය.

මෙහි පූජිතව ලියා දන්වමි.

මහතානන් විසින් මා වෙත එවනට ගෙදක
ව්‍යාකරණ රත්නාය නමැති සිංහල ව්‍යාකරණ පොත
දන් ලැබී තිබේ.

පවිත්‍ර අපභිත දෙපසැසගේම ප්‍රයෝජනයට බාධා
නොවන ලෙස පොත ගලපා තිබෙන ආකාරය
ප්‍රසංසනීයයි. සිංහල ආධුනික ජනතාවට වනිමාන
කාලයට උවමනාකර තිබුණු අවශ්‍ය කතීව්‍යයක්
මහතානන්ගේ මගින් සමපාදනයවීම මහතානන්
ගේ නාමය දීඝිකාලයක් සිංහල ජනයාගේ තුඩ
තුඩ පැවැත්මට හේතුබැව් සතුටින් ප්‍රකාශකරමි.

මේවගට -

හිතේසි,

Sgd. U. S. S. Dharmakeerti.

ලක්මණිපහන් කතී: භූමි
ඇම්. ධර්මරතන පබ්ලිකාසන් ලියුම.

No. 8, 5th Cross Street, Pettah,
Colombo. 8 - 2 - 1909.

ව්‍යාකරණ රතනස
නොනොන්
සිංහල ව්‍යාකරණ.

කළුතර කලමුල්ලේ පදිවි, කළුතර කවිච්චියේ
ලසන් ලිපිකාර ධුරයක් දරණ ඒ. බී. ඇම්. අමර
සේකර මහත්මයා විසින් අළුතෙන් සම්පාදනය
කරණ ලද මෙහි නම සඳහන්වූ පොත ලැබී කියවා
බැලීමු. මේ කාලයෙහි නොයෙක් දෙනා විසින්
සම්පාදනයකරණ ලද ව්‍යාකරණ පොත් බොහෝ
ගණනක් ඇතත් ඒ සියළු පොත්වලට වඩා මේ
පොත සියළු ව්‍යාකරණ ක්‍රම ගනුදීම, ලියානිබෙත
සමස්තයේ පොතක් බව පෙනේ. ව්‍යාකරණ විධි
විස්සවම සංක්‍ෂප්ත උදාහරණ දක්වා තරුණයන්ට
සුබාවබෝධවන භාෂාවෙන් ලියානිබේ.

එපමණක් නොව සිංහල භාෂාවට අයිති සියළු
ව්‍යජ්‍යාසෂර සවිච්චිතයන්ට ආරුසිකරණ ක්‍රමය
පහසුවෙන් තේරුම්ගන්නා පිණිස සෝබියේ සයළු
අක්ෂර මෙහි යොදනිබේ. මේ ආදී ඉතා වැදගත්
ගුරුකම් කීපයක් මේ ග්‍රන්ථ කතී මහතාගේ සමීප-
ප්‍රතිභාණයෙන් යොදනිබීම ආශ්‍රිතයන්ට මහත්
ප්‍රයෝජන වේයයි සිතමු. මේ මහතා ධර්මකීර්ති ශ්‍රී
ධර්මාරාම නායකයන්වරුන්ගේ උග්‍ර කලක් වැය සිංහල
ව්‍යාකරණය උගන් බැවින් මෙබඳු වැඩකට
සකන්‍ය ඇත්තෙක් බව පුද්ගල ප්‍රමාණයෙන්
නිශ්චයකට ගැනියේ. එබැවින් සියළුම සිංහල
පාඨශාලාවන්හි සිංහල ව්‍යාකරණ ඉගැන්වීමක්ද
මේ පොත ශිෂ්‍යයන්ට හදාරවීමට සියළු ගුරුවරයන්
විසින් සිත්වලට ගතයුතුබව කියමු.

අවංකවු,
Sgd. M. Dharmaratna.

වස්කඩුවේ අභිනවාරාමාධිපති පවර තෙරුන්ගේ
වර්ග මහාචාර්ය රාජගුරු සුභුති නායක
සම්මුතියෙන් ලියුම.

ඒ. බී. ඇම්. අමරසේකර මහත්මයානමයි.

මම නවම දෙස්තර මහත්මයාගේ අවවාදය ලෙස
පොත් පත් නොකියවන බැවින් මහත්මයාගේ
“ව්‍යාකරණ රත්නය” නමැති සිංහල ව්‍යාකරණ
පොත සුදුසු කෙනෙක් ලවා පරීක්ෂාකරවා බැලීමි.

එය සිංහල ව්‍යාකරණ ඉගෙනගන්නා කාටත්
මෙකල පළමුකොට ඉගෙනීමට යොග්‍යලෙස ලිහිල්
වචනවලින් පැහැදිලිලෙස කරණලද්දක් බැවි
පෙනෙනවා පමණක්නොව සිංහල ශාස්ත්‍ර ශාලාවල
ඉගෙනීම ලබන ශිෂ්‍යයන්ට විශේෂයෙන් මෙකල
ඉගෙනීමට යොග්‍යලෙස කරනිමෙකබවත් කියන්ට
සතුටුවෙමි.

මේබවට,

Sgd. *W. Subhuti.*

වසි 1909 පෙබරවාරි 13 දිනදීය.

මග්ගොන රෝමාණු කතෝලික විද්‍යාභ්‍යාස
පාඨශාලාවේ ප්‍රධානාචාර්යවරයාගේ
සී. ඩී. අන්තෝනිස් මහත්මයාගේ
ලියවුම.

Maggona

13th February 1909.

A. B. M. Amarasekara Esqr.

Kalamulla.

Kalutara.

ප්‍රිය මිත්‍ර මහත්මයාණනි,

අප වෙත එවන ලද මහත්මයාගේ “ව්‍යාකරණ
රත්නාය” නම්වූ සිංහල ව්‍යාකරණ පොත ලැබී
සතුටින් පිළිගෙන කියවා බැලීමු. දැනට ව්‍යවහාර
භාෂාවෙන් සිංහල ව්‍යාකරණ පොත් කීපයක්ම
ප්‍රසිද්ධව තිබේ. මෙම පොතද ඉන් කිසිවකට දෙවෙනි
නොවන බැව් කිහිපයට ප්‍රථමය. ඇතැම් කරුණු
වලින් මෙය ඊළක් වඩා යහපත් බැව් කියන්නට මැලී
නොවෙමු.

සැබෑම පාඨශාලාවල ඉගෙනගන්නා බාලයන්ට
ඉතා ප්‍රයෝජනවත් වන පරිද්දෙන් මෙය සමාදාන
කර තිබේ. එබැවින් පාඨශාලාවල භාවිතාවට
මෙයද පිළිගන්නවා දකිනට ආසාවෙන් සිටිමු.

මෙවන් -

හිතෙහිමි,

Sgd. C. D. Anthonisz.

පැලියගොඩ විද්‍යාලසිකාර පරිවෙණාධිපති
රත්මලානේ ධම්මිකීර්ති ශ්‍රීධර්මාරාමාභිධාන කොළඹ
හලාවත දෙදිශාවේ ප්‍රධාන තායකසථවිරයන්
වහන්සේගේ ලියුම.

ශ්‍රී බුඩ වම් 2451 ක්වු
ක්‍රි. ව. 1909 වන්නෙහි පෙබර
වාරි මස 22 කොළඹ දෙමටගොඩ
ධම්ප්‍රාසාදයේදීය.

ඒ. බී. ඇම්. අමරසේකර මහත්මයාටෙහි
සාදර සතුහිතයෙන් නිවැරදිතයකරන කරුණු නම්.

අපවෙත එවූ “ව්‍යාකරණ රහතය” නමැති
අභිනව ප්‍රකරණය යථාවකාශයෙන් නිරීක්ෂණය
කෙළෙමු. මෙය ශාස්ත්‍රානුගත කාලානුරූප කෘතිය
කැසි වණිතාකළ යුත්තකි. අප ශිෂ්‍ය භාවොප
ගතවූ මහත්මයා විසින් රාජකාරී නියුක්තියෙන්
අනවකාශවත් මෙවැන්නක් කිරීමෙන් ලොකාපි
සිභියක නිරතවූ බව අපවද තුෂටිප්පනක බැව්
මෙසින් දන්වමිහ.

මේබව-නිසාහිලාමි,

Sgd: *K. Sri Dharmārāma.*

High Priest.

කොළඹ මාලිගාකන්දේ විද්‍යාදාය පරිවේණාධිපති
ත්‍රිපිටක වාහිශ්වරාචායඪී තික්කඩුවේ
ශ්‍රී සුමඛලාභිධාන ප්‍රධාන ඥාණනායකසථවිර
පාදානන්වහන්සේගේ ලියුම.

ව්‍යාකරණ රතනාය.

කථනර ඒ. බී. ඇම්. අමරසේකර මහත්මයා
විසින් සමාදාන මෙ නම් සිංහල ව්‍යාකරණ
පොතෙක් පිටපතක් මාවෙන එවනලදින් යථා
කාල පරිදි කියවා බැලීමි.

මෙබඳු පොත් සමාදානයකොට විසුරුවාගැරීම
සවිභාෂාවභීතයට ඉවහල් වේ.

මෙම පොතෙහි යොදාගිය බොහෝ සංකීර්ණ අක්ෂර
විනාශය හැර අනික් යෙදුම් කොහිලාත් ආධුනික
යන් විසින් ප්‍රයෝජන ගතයුතු පරිදි යහපත්ලෙස
ගලපා තිබේ. එහෙයින් මේ පොත යහපත් බව
කියමි.

මේවගට,
Sgd. H. Sumangala.
High Priest.

1909 - 2 - 24 වෙනි දින
විද්‍යාදාය පරිවේණේදීය.

*From W. F. Gunawardhana Esquire
Translator Mudaliyar
Public Instruction Department
Colombo, 12th: February 1909.
A. B. M. Amaresekera Esquire
Kalutara.*

Dear Sir,

Thanks for the advance copy of the Vyakarana Ratnaya wick you were so good as to send me I have glanced over the pages of the book, and consider it a neat work, very intelligently written. Whatever differences of opinion there might be with regard to particular points, your book possesses the merit of great clearness and I am sure it must prove very useful to beginners

Yours truly

(Signed) W. F. Gunawardhana.

*From P. James Coorey Esquire
Sub-Inspector of Schools.*

Alutgama

15th: February 1909.

Dear Mr. Amarasekera,

I received with thanks the Grammar book sent to me. It is a book written with care and intelligence and in plain language to suit the beginners who will derive much benefit by the study of it.

Yours faithfully

(Signed) Jas: Coorey.

ව්‍යාකරණ රතනය. A Sinhalese Grammar.

සිංහල ව්‍යාකරණ.

ප්‍රා ර ම්භ ය.

Introduction.

ව්‍යාකරණ නම් යම් භාෂාවක් නිවැරදි ලෙස ලියන්නට කියන්නට උගන්වන්නාවූ ශාස්ත්‍රයකි. ව්‍යාකරණය නෙමේ. අක්ෂර විභාගය, පද විධිය වාක්‍ය රචනායයි ක්‍රිස්ට වේ.

අක්ෂර විභාගය නම්:-අක්ෂරයන්ගේ ප්‍රභෙද දැක්වීම නොහොත් වචනයක් සෑදෙන්නාවූ ශබ්ද ගර්භාකාර පෙන්වාදීමයි. පද විධිය නම්: පද හෙද, විභක්ති කාෂ්, පද ව්‍යුහපතනි, සහාදිය දැක්වීමයි. වාක්‍ය රචනා නම්: විධිවූ පරිද්දෙන් පද සමූහකොට වාක්‍ය ගැලපීමයි.

ශාස්ත්‍රය යනු විධිවූ පරිද්දෙන් ගෙනහැර දක්වන උපදෙශ සමූහයකි.

භාෂාව නම් සිතෙහි හටගන්නා අදහස් වචන යෙන් ප්‍රකාශකිරීමයි. වචන වනාහි ශබ්දවලින් ගැඹෙන්නාවූ එකතුවීමකි. හෙද කියනු ලබන්නා වූද ලියනු ලබන්නාවූදකි විවිධ වෙයි. ලියනු ලබන්නාවූ වචන ඇසට පෙන්වනු ලබන්නාවූ සටහන් හෙවත් රූප රාශියක් අකුරුයයි කියනු ලැබේ. මේ භාෂාවක ඇතිතාක් සටහන් හෙවත් අක්ෂර රාශිය එ භාෂාවේ හෝසියයි කියනුලැබේ.

සිංහල භාෂාව.

Sinhalese Language.

සිංහල භාෂාව අමිශ්‍ර සිංහලය මිශ්‍ර සිංහලයයි දෙවැදූරුණි. පාලි සංස්කෘතාදී භාෂානතර ශබ්ද හා මිශ්‍ර නුච්චි සිංහල භාෂාව අමිශ්‍ර සිංහල හෙවත් ශුචි සිංහල නම් වේ. භාෂානතර හා මිශ්‍ර වූ ඒ භාෂාව මිශ්‍ර සිංහල නම් වේ.

පුරාණකාලයේ සියලුම කාව්‍ය පොත්ද වාක්‍යම පොත් සවලායක්ද ශුචි සිංහල භාෂාවෙන් කරන ලදී. බොහෝ වාක්‍යම පොත්වලද කථා ව්‍යවහාරයේද මිශ්‍ර සිංහල භාෂාව වේ.

සිංහල භාෂාවෙහි (ඵඵවෙහි) ව්‍යාකරණ ඵ්ඵ විස්සක් තිබේ. ඵනම්: සංඥ, සන්ධි, ලිඛිත, විභක්තිය, සමාසය, ප්‍රාග්ධන, ප්‍රත්‍යය, ක්‍රියාය, ලෝපය, ආදර්ශය, ආගමය, පුඵරූප-පරරූපය, විරූපය, විපරිතය, වාඛිය, භාතිය, නිපාතන, නියම විධිය, අතීත ඵඵය, අවිද්‍යමාන විධිය යන මොහු වෙත්.

සංඥ නම් ප්‍රාණාක්‍ෂර මේය ශාත්‍රාක්‍ෂර මේය යනාදීන් නාමයකින් හැඳින්වීමයි. සංඥවිධිය අක්‍ෂර විභාගයෙහි ඇතුළත් වේ.

1. අක්‍ෂර විභාගය.
Of Orthography.

සෝධික සහ ඵ්ඵ විභාගය.
The Alphabet and its Classification

මිශ්‍ර සිංහල භාෂාව ලියන කියන කල ඵඵ, පාලි, සංස්කෘත, යන භාෂාත්‍රයෙහි සෝඵ්ඵව ආදී අක්‍ෂර ව්‍යවහාරකෙරෙත්

ග ගා ගැ ගෑ ගි ගී ගු ගූ ගා ගෘ ගා ගූ ගෙ ගේ ගෙ ගො ගෝ ගෝ ගෝ (ගං ගා) 18.

ඝ ඝා (ඝෑ ඝෑ) ඝි ඝී ඝු ඝූ ඝා ඝෘ ඝා ඝූ ඝෙ (ඝේ) ඝෙ ඝො (ඝෝ) ඝො (ඝං ඝා) 14.

ච චා (චෑ චෑ) චි චී චු චූ චා චෘ චා චූ චෙ (චේ) චෙ චො (චෝ) චො (චං චා) 14.

ච් ච්චා (ච්චෑ ච්චෑ) ච්චි ච්චී ච්චු ච්චූ ච්චා ච්චෘ ච්චා ච්චූ ච්චෙ (ච්චේ) ච්චෙ ච්චො (ච්චෝ) ච්චො (ච්චං ච්චා) 14.

ඡ ඡා (ඡෑ ඡෑ) ඡි ඡී ඡු ඡූ ඡා ඡෘ ඡා ඡූ ඡෙ (ඡේ) ඡෙ ඡො (ඡෝ) ඡො (ඡං ඡා) 14.

ජ ජා (ජෑ ජෑ) ජි ජී ජු ජූ ජා ජෘ ජා ජූ ජෙ (ජේ) ජෙ ජො (ජෝ) ජො (ජං ජා) 18.

ඣ ඣා (ඣෑ ඣෑ) ඣි ඣී ඣු ඣූ ඣා ඣෘ ඣා ඣූ ඣෙ (ඣේ) ඣෙ ඣො (ඣෝ) ඣො (ඣං ඣා) 14.

ඤ ඤා (ඤෑ ඤෑ) ඤි ඤී ඤු ඤූ ඤා ඤෘ ඤා ඤූ ඤෙ (ඤේ) ඤෙ ඤො (ඤෝ) ඤො (ඤං ඤා) 14.

ට ටා (ටෑ ටෑ) ටි ටී ටු ටූ ටා ටෘ ටා ටූ ටෙ (ටේ) ටෙ ටො (ටෝ) ටො (ටං ටා) 18.

ඨ ඨා (ඨෑ ඨෑ) ඨි ඨී ඨු ඨූ ඨා ඨෘ ඨා ඨූ ඨෙ (ඨේ) ඨෙ ඨො (ඨෝ) ඨො (ඨං ඨා) 14.

ඩ ඩා (ඩෑ ඩෑ) ඩි ඩී ඩු ඩූ ඩා ඩෘ ඩා ඩූ ඩෙ (ඩේ) ඩෙ ඩො (ඩෝ) ඩො (ඩං ඩා) 18.

ඒ ඒා (ඒෑ ඒෑ) ඒි ඒී ඒු ඒූ ඒා ඒෘ ඒා ඒූ ඒෙ (ඒේ) ඒෙ ඒො (ඒෝ) ඒො (ඒං ඒා) 14.

ඔ ඔා (ඔෑ ඔෑ) ඔි ඔී ඔු ඔූ ඔා ඔෘ ඔා ඔූ ඔෙ (ඔේ) ඔෙ ඔො (ඔෝ) ඔො (ඔං ඔා) 18.

ව්‍යංජ්‍ය නිරූපිත ප්‍රාණාක්‍ෂරයන් වෙනුවට

සොදන සලකුණු

Signs of Vowels.

ප්‍රාණාක්‍ෂරය.	සලකුණ.	කිසිව නාමය.
ආ	o	ඇලපිල්ල
ඇ	෭	ත්‍රයව මාත්‍රාංශය
ඈ	෮	දිඬි මාත්‍රාංශය
ඉ	෬	ඉස්පිල්ල
ඊ	෭	දිඬි ඉස්පිල්ල
උ ෭ හෝ	෭	පාපිල්ල
ඌ ෭ හෝ	෭	දිඬි පාපිල්ල
ඍ	a	ඇලපිල්ලසහිත ගැටය
ඎ	aa	{ ඇලපිලි දෙක සහිත ගැට දෙක
ඟ	g	ගයනුකිත්ත
ඞ	g	ගයනුකිත්ත හා ගැටය
ඵ	o	කොමිවුව
ඵ ෭ හෝ	o	දිඬි කොමිවුව
ඵ	o	කොමිවු දෙක
ඹ	o—	කොමිවුවහා ඇලපිල්ල
ඹ	o—	{ දිඬි කොමිවුව හා ඇලපිල්ල
ඹ	o—	කොමිවුවහා ගෞනුකිත්ත

(අයත්තව සලකුණක් කොමැත්තේය. ව්‍යංජ්‍ය නයේ හල්බැවිහි සලකුණ පහකලකලැ එහි අයත්ත විද්‍යමාන වේ. ව්‍යංජ්‍යයන් හල්කොට දක්වන සලකුණු දෙකක් තිබේ. එනම් :— ' සහ ' ත්‍ය. මින් පළමු දුක්ඛ සලකුණ සමහර අකුරුවලටත්

දෙවනු දක්වූ සලකුණ ඉතිරි අකුරුවලටත් යොදත්. ඒ කවරක් හටද යන වග මෙහි (5 වෙනි පිටුව) ගාත්‍රාක්ෂර බලා විස්තර සහිතව දැනගනුයි.

1. යනු “ක. ග. ඤ. හ. ර. ශ.” යන අක්ෂරයන්ගේ පාපිලි වශයෙන්ද ප. යනු ලකාරය හැර සෙසු වාක්‍යාකාරයන්ගේ පාපිලි වශයෙන්ද යොදත්. 2. ශ්‍රී ලංකා යන ආකාරයේ රූපික කරන ලද ලකාරය ලියනු ලබන්නේ ඉහත දක්වූ පාපිලි යෙදීමෙන් ශ්‍රී ලී යොගෙන් ලෑ ලෑ වශයෙන් තොව අමුතූ ක්‍රමයකටය. ඒ මෙසේහි: ශ්‍රී×ල=චී; ශ්‍රී×ලා=චී.)

වග්‍රී සංවිධානය.

Five Classes of Consonants.

සංකීර්ණ ස්වරයන්ගේ ගාත්‍රාක්ෂරයෝ කවර්ගය, වචර්ගය, උචර්ගය, තවර්ගය, පවර්ගයයි වර්ගයක කවද, අත්‍යයාච්චි, උභයම යන දෙකොටසකටද බෙදන ලද්දේය.

ක	ඛ	ග	ඝ	ඞ	. . .	කවර්ගය නම්
ච	ඡ	ඣ	ඤ	ඦ	. . .	වචර්ගය නම්
ච	ඡ	ඣ	ඤ	ඦ	. . .	උචර්ගය නම්
ත	ථ	ද	ධ	න	. . .	තවර්ගය නම්
ප	ඵ	ම	ඟ	ල	. . .	පවර්ගය නම්
ය	ර	ල	ව		. . .	අත්‍යයාච්චි නම්
ශ	ඞ	ඞ	ඞ		. . .	උභයමාක්ෂර නම්

අලප්පාණ සහ මහාප්පාණ.

Aspirated and Unaspirated Letters.

තවද මේ ගාත්‍රාක්ෂරයෝ අලප්පාණ මහාප්පාණ යයි විවිධ වෙත්. ක, ග, ඞ, ච, ඡ, ඣ, ඤ, ඦ, ඞ, ඞ, ඞ, ද, න, ප, ඛ, ම, ය, ර, ල, ව, ල, යනු අලප්පාණ වෙත්.

ව, ඝ, ජ, ක්‍ෂ, ඨ, ජ, ඵ, ධ, ඵ, හ, ශ, ම, ස, හ යනු මහාප්‍රාණවෙත්. මහාප්‍රාණවූ වර්ගාක්‍ෂර සෑදී තිබෙන්නේ අලප ප්‍රාණාක්‍ෂරයන්ට “ හ් ” කාරයක් එක්වීමෙන් මෙනි. උදාහරණ:—

ක්	—	හ්	—	අ—ව	ඛ්	—	හ්	—	අ—ඝ
ග්	—	හ්	—	අ—ඝ	ඤ්	—	හ්	—	අ—ඵ
ච්	—	හ්	—	අ—ජ	ඤ්	—	හ්	—	අ—ධ
ජ්	—	හ්	—	අ—ක්‍ෂ	ඵ	—	හ්	—	අ—ඵ
ඵ	—	හ්	—	අ—ඨ	ඛ්	—	හ්	—	අ—හ

අක්‍ෂරෝත්පන්නස්ථාන.

Places at which Letters are Originated.

අක්‍ෂරයෝ නා නා ස්ථානවලින් උපදිත්. එනම්:—
උගුර, තල්ල, මුදුන, දත්, තොල්, යන ස්ථාන සහ
ලග, දිව මුලු, කාසිකාව යන මොහුද වෙත්.

අකුරු ඉක්කුමට උපකාරවන තැනට කරණ
නමක්වේ.

කු, ව, ශ, ඝ, ඛ, ඛ, අ, ද, අ, අ, හ, (අ): යන අකුරු
එකොළොස් උතුරෙන් උපදින බැවින් කණ්ඨජ
නම් වෙත්.

ච, ඡ, ජ, ක්‍ෂ, ඤ, ඉ, ඊ, ය, ශ, යන අකුරු නවය
තල්ලෙන් උපදින බැවින් තාලජ නම් වෙත්.

ච, ඨ, ඛ, ඞ, ඞ, ඞ, ර, ම, ල, යන අකුරු දශ
ය මුදුනෙන් උපදින බැවින් මුඛජ නම් වෙත්.

ත, ඵ, ද, ධ, න, ඞ, ඞ, ල, ස, යන අකුරු නවය
දත්වලින් උපදින බැවින් දන්තජ නම් වෙත්.

ප, ඵ, බ, හ, ම, උ, උ, යන අකුරු සහ දෙ
තොලින් උපදින බැවින් මෘතජ නම් වෙත්.

එ, ඒ, ඵේ, භූත උගුරෙන් සහ තල්ලෙන් උපදින බැවින් කණ්ඨතාලූප් නම් වෙත්.

ඹ, ඹ, ඹෞ, භූත උගුරෙන් සහ තොලින් උපදින බැවින් කණ්ඨාශ්වජ් නම් වෙත්.

ච, යන්ත දහින් සහ තොලින් උපදින බැවින් දනොතාශ්වජ් නම් වේ.

වර්ගිතානතවු ඹ, ඤ, ණ, න, ම, යන පස යට කී ස්ථානවලින් පමණක් තොව නාසිකාවෙන්ද උපදින හෙයින් අනුනාසිකාක්ෂර හෙවත් යාත්‍ර නාසිකාක්ෂරයෙහි කියනු ලැබේ.

අනුස්ථාර නම් (o) බිඳුව නාසිකාවෙන්ම උපදී. ඊට අනුස්ථාරයෙහි නම්වූයේ එය නිතරම ස්වරයකට ඉදිරිව සිටින බැවින්ය.

සොභාසොප්.

Sonant and Nounsonant Letters.

ශාත්‍රාක්ෂරයෝ හෙවත් ව්‍යංජ්‍ය නාක්ෂරයෝ සොපය අසොපයෙහි දෙකොටසකට බෙදනලදහ. වර්ගිතන්ගේ මුල් අකුරු දෙකද. එනම්:—ක, ඛ, ච, ඡ, ච, ඡ, ක, ච, ප, එ, යන දසය සහ ශ, ඡ, ස, යන අකුරු තුනද විසජ්ජනීයයද අසොභාක්ෂරයෝ වෙති.

* ග, ඝ, ඞ, ජ, ඣ, ඤ, ඹ, භ, ණ, ද, ධ, න, බ, හ, ම, ය, ර, ල, ව, භ, ල, යන අක්ෂරයෝද අනුස්ථාර නම්වූ බිඳුව (o) ද සොභාක්ෂරයෝ වෙති.

මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවේ බැඳිඅකුරු.

Compound or Joined Letters.

ක්-ව-ක

ක්-භ-ඝ

ග්-ධ-ධ

ඵ-ඤ-ඤ

ච්-ඡ-ඡ

ත්-ඵ-ඵ

ත්-ච-ච

ද්-ධ-ධ

ද්-ච-ච

ක්-ය-ක්‍ය *

ක්-ර-ක්‍ර *

ඊ-ක-කී *

ච්-භ-භ

ඤ-ච-ච

ඤ-ඡ-ඡ

ඤ-ඡ-ඡ

ඤ-ඵ-ඵ

ත්-ඵ-ඵ

ත්-ද-ද

ත්-ධ-ධ

ම්-ඛ-ඛ

මෙහි දක්වන ලද්දේ අකුරු දෙකක් එකට බැඳී මේදී එක් අක්ෂරයකින් අභියක් පමණක් ලියවෙන සංඝෝශාසාරකි. සෙසු අකුරුද පාලි සංස්කෘත වචනයන්හි බැඳුලා ලියවුණු බැව් සැලකිය යුතුකි.

මේ බැඳිඅකුරු කියවන්නේ කෙසේද වන්නේද “ක” යනාදී ක්‍රමයටයි. එහෙත් “ඡ” සඳහාද මහාප්‍රාණ යෙහෙය කියාද “ඛ” සඳහාද මහාප්‍රාණ ධෛර්‍ය කියාද “ක්‍ය” කියන්නට යංසය ලියාලුවෙන් ක්‍ය කියාද “ක්‍ර” කියන්නට රාසය ලියාලුවෙන් ක්‍ර කියාද “කී” කියන්නට රෙඵය ලියාලුවෙන් කී කියාද හ, ච, ඡ, ජ, ඛ, පිළිවෙලින් සඳහාද හ, ච, ඡ, ජ, ඛ, යනු කියාද “ඛ” අඛිඛයනු කියාද කියනු ලැබෙත්. හල් අකුරකින් පරව බැඳෙන යකාරයේ සලකුණ “(්)” යංසය නම් වේ. හල් අකුරකින් පරව බැඳෙන රකාරයේ සලකුණ (“්”)

රකාරාංශය නම් වේ. ස්වර සහිත ව්‍යංජ්‍යන්‍යකින් පූජ්‍යෙහි සිටින හල් රකාරයේ සලකුණ (“⁹”) රෙඵ නම් වේ. යංශය ඩකාර ලකාර දෙක හැර සෙසු ශාත්‍යාක්ෂරයන් සම්භද, ර කාරාංශය ණ, ය, ර, ල යන අක්ෂරයන් හැර සෙසු ශාත්‍යාක්ෂරයන් හා සමභද, රෙඵය සියලුම ශාත්‍යාක්ෂරයන් හා සම්භද බැදේ. පූජ්‍යයෙන් සිටි හල් රකාරය හා බැදෙන ව්‍යංජ්‍යන්‍ය සමහරවිට වීච්චි වේ. උදාහරණ වශී වශීහ; ධමී-ධමීම (කියවන්නේ වයනු ගයන්නව රෙඵංඝී බැදී ගයන්නයි) හල් රකාරයෙන් පරවූ මහාප්‍රාණාක්ෂරයක් වීච්චි වීමේදී පූජ්‍ය රූපය අප්‍රාණවේ. උදාහරණ අචී-අචී; වචීන-වචීන.

පාලි සංස්කෘත භාෂාවල නොමැති උභයමාත්‍ර අනුනාසිකාක්ෂරයෙන් ගුඩ සිංහලෙහී, ග, ඩ, ද, බ, යන අක්ෂරයන් හා බැදේ. එය ගයන්න හා බැඳුණු කල අනුස්වාරයාගේද, ඩයන්න හා බැඳුණු කල ණකාරයාගේද, දයන්න හා බැඳුණු කල නකාරයාගේද බයන්න හා බැඳුණු කල මකාරයාගේද උභයමාත්‍රයකි සැලකිය යුතුයි. ගභ, ගඬ, සද, බඬ, යනු පිළිවෙලින් ශ, ණ, න, ම, යන ස්වරදෙකාගේ උභය මාත්‍රාවෝ වෙත්. ඩකාර ඝකාර දෙදෙකාගේ උභයමාත්‍රාවාරණයක් නොපෙනේ.

සංයුක්ත වචනී අනුරේන් සකෙසුග “භ” කාරයද “ඹ” කාරයද පාලි සංස්කෘත වචන මඛ්‍යයෙහිත් ලීම පුරාණ ලිපි ආදියෙන් පෙනේ. එවැනි තැනදී භ යනු “ඛ” මෙන් හෙවත් ඛ යනු බැදී ගයන්න මෙන්ද “ඹ” යනු මයනු බැදී බයන්න මෙන්ද සැලකිය යුතුයි. එබැවින් සිඛාර-සිඛාර, අඹර-අඹර යන දෙආකාර ලිපියම උච්චාරණයෙහි එකාකාරවෙයි.

හකාර විනිශ්චය.

On the use of the Letter H.

හකාරය වනාහි ආදේශ හකාරය, ආගම හකාරය, ප්‍රකෘති හකාරයෙහි ත්‍රිවිධ වේ.

ආදේශ හකාරයනම් සකාරයට ආදේශවූ හකාරයයි: හෙවත් සකාරය ගෙදිය හුණු ස්වභාවයෙහි ඒ වෙනුවට සකාරය ගෙදීමයි.

උදාහරණ:—

සිත—	හිත—	විනතය
පසන්—	පහන්—	ප්‍රසන්න
විසද—	විහිද—	විසජ්ජනයකොට
ලහුනු—	ලිහුනු—	ලිනු
මුසල්—	මොහොල්—	මොහොල
විසව—	වුහුට—	හරනලද

සකාරයට හකාරය ආදේශවීමෙන් අභිධායාගේ වෙනස්වීමෙක් හෝ අභිභූතයකින් හෝ නොවේ. එවැනි තැන්වල සකාරයට හකාරයාගේ ආදේශය යොදා නොවේ.

උදාහරණ:—සද-ශබ්දය, හද-හෘදය; සනා-සනිශා, හනා-(අභි භූතයෙහි) සකාරයට හකාරය ආදේශ වනු මිස, හකාරයට සකාරය ආදේශ නොවේ. ඒ නිසා, මහත්මයා යන ප්‍රකෘතිශබ්දය මසත්මයා කියා ව්‍යවහාර කළහොත් යොග්‍ය නොවේ.

ආගම හකාරය නම් ප්‍රාණාන්තරයකට ආරූඪ වන්නාවූ හකාරය හෙවත් ශබ්දයකට අමුණුවෙන් වැටෙන්නාවූ යෙර සහිත හකාරයයි. උදාහරණ:—

සිදුඅත් — සිදුගත්

සැදූ — සැදූහැ

සටන් — සටහන්

හකාරයක් ආගමවූ කල්හි ඊට මූලින් සිටි දීඝ ඝවරය හු වචන්තේය. උදාහරණ:—දවල්-දහවල් හකාරාගමයෙහිදීද ශබ්දවල අක්ෂරයන්ගේ වෙනසෙක් නොවේ.

ප්‍රකෘති හකාරය නම් ආදේශ හෝ ආගම නොවී ශබ්දයක උනපනතියෙන්ම පිහිටි හකාරයයි. උදාහරණ:—හුරු, හමල යනාදියයි.

අද, අලුත් යනාදී ශබ්ද හකාරලොප් විමෝචන ශබ්ද නොව ප්‍රකෘතියෙන්ම ප්‍රාණාක්ෂර සහිත ශබ්ද බැව් සැලකිය යුතුයි.

හැරැබැ, ඇරැබැ; හමු, අමු; යනාදී ශබ්ද සකාරයට ආදේශ වූ හකාරයෙන් සහ “අ” යන උපසර්ගී තෙත්ද සමානව සිටිවූයායි.

“රත් අත” යන තන්හි “රත්හත” කියා හකාරය යෙදුව මනාකල්හි “අ” යන ස්වරයද; “හිරු හත්වත” යන තන්හි “හිරුඅත්වත” කියා “අ” යන ස්වරය යෙදුව මනාකල්හි හකාරයද යෙදීම සමහර තැනෙක අනියම විධියෙන්ද හකාරයාගේ යෙදීම වන බවට උදාහරණයි.

ඔ, ඔ, ඔ; ණ, න; ල, ල.

මිශ්‍ර සිංහලෙහි.—නාලුර, මුහුර, දනනර කියා සකාරයෝ නිදේනෙක්ද, දනනර මුහුර යන ශබ්දවශයෙන් නකාර, ණකාර, ලකාර, ලකාර දේදෙනෙක් බැගින්ද වෙත්. මින් දනනර මුහුර න, ණ, ල, ල, අක්ෂරයන්ගේ යෙදීම හැන මෙකල සිංහල පණ්ඩිතයන් අනෑර් විවිධ මත පවතී.

ඉඩ සිංහල වචනවල සහ පාලි වචනවලත් සකාරය වෙනුවට ඔකාර ඔකාර නොලියුණුයි. මිශ්‍ර සිංහලෙහි සංසකාර වචනවලදී පූළීව සිටි ඔකාරය සමග වයන්ත බැඳේ. ආශ්‍රිතයී; විනිශ්චය යනාදී වශයෙනි. පූළීව සිටි ඔකාරය සමග ව, ධී, ණ, යන අක්ෂර බැඳේ. අශ්‍රිත, පෘෂ්ඨ, කෘෂ්ණ යනාදී වශයෙනි පූළීව සිටි ඔකාරය “න. ඵ, න,” යන අක්ෂර නා බැඳේ. හස්ත, ආස්ථා, සන්තාන යනාදී වශයෙනි. මේ ඔකාර, ඔකාර, සකාරයන්ගේ බැඳීමකැන සාමාන්‍ය ගුරුකමයි.

සා, සා, ර, ෂ, යන මොවුන්ගෙන් පරව එක පදය තුළ යොදන ඔකාරය සංසකාර හාමාවේ මුළුපම වේ. එළු පාලි දෙකකි මේ නියත නොවේ. සංසකාර—සාණ, රණ, දුෂණ යනාදී වශයෙනි. මෙය ඉතා විකාරයෙන් ඒ ව්‍යාකරණවලින්ම දැන ගතයුතුව තිබේ. මේ සාමාන්‍ය විධියයි. නුමුත් සිංහල හාමාවෙහිවූ මුළුප, දන්තප ඔකාර නිකාර ලකාර ලකාරයන්ගේ නිෂපග්‍ය, තන්සම, තදහව වශයෙන් ත්‍රිභෙදයක් වේ. නිෂපග්‍ය මුළුප දන්තප ඔකාර නිකාර ලකාර ලකාරයන් එහි ප්‍රකාරය දැනගැනීමෙන්ද, තන්සම, තදහව දෙක එහි ඒ ඒ හාමාගත ප්‍රකාරී සොයාගැනීමෙන්ද දැනගතය. සංසකාර මාගධ දෙකේ මුළුප දන්තප ණ, න, ළ, ල යන්ගේ ඒකෙයක් ඇති කල්හි සිංහල ගබ්දය මාගධය අනුව යේ.

උදාහරණ:

සංසකාර	—	මාගධ	—	සිංහල
දෙන		ඤාණ		ඤාණ
එබක		එලක		එළු

මාගධ සංස්කෘත දෙක්කිම මුඛීඡ ණකාරය මුල් කොට ඇති ශබ්ද ලැබේ. සංස්කෘතයෙහි මුඛීඡ ලකාරයෙන් නොලැබේ. ශුඛ සිංහලෙහි ණාදි ලාදි ශබ්ද දෙපකාටසම ලැබේ. උදාහරණ: ණය, ලය, ලද යනාදියයි. මුඛීඡ දහතඡ ණකාර ණකාර ලකාර ලකාරයන් වෙනස්වීමෙන් අක්ෂරයන්ගේද වෙනස්බව වේ. උදාහරණ:

- නණ—තණකොල, එනමී ධාන්‍ය
- නන—පයොධර.
- කල—කාලය, කාන්තාව
- කළ—කළගෙඩිය, කරනලද්ද

ඕලු සිංහල භාෂාවේ වචන ලියනකල සංස්කෘත වචන ඒ භාෂාවට අයත් සෝඛියේ අකුරුවලින්ද පාලි වචන ඒ භාෂාවට අයත් සෝඛියේ අකුරුවලින්ද ශුඛ සිංහල වචන ඒ සෝඛියට අයත් අකුරුවලින්ද ලියයුතුයි. “සිංහල” යනු සංස්කෘත වචනයකි, එය “සිංහල” කියා මුඛීඡ ලකාරයෙන් ලියවන විට වැරදිය. මක්නිසාද යත් මුඛීඡ ලකාරය සංස්කෘත භාෂාවෙහි සෝඛියට අයිතිනැති හෙයිනි. “සධා” යනු මාගධ වචනයකි. එය “ශධා” කියා ලියවන විට වරදය. මක්නිසාද යත් ඒ භාෂාවෙහි මුඛීඡ සෝඛියෙහි දකාරයක් නොපෙනෙන හෙයිනි. “ශොඛ” යනු එච්ච වචනයකි. එය “ශොඛ” කියා ලියවන විට වරදය. මක්නිසාද යත් ශකාරය ශුඛ සිංහල සෝඛියට අයිතිනැති හෙයිනි.

සංයෝගාක්ෂර ශුඛ සිංහල වචනයන්හි හල්කර ලීමත් පාලි සංස්කෘත වචනයන්හි බැඳලා ලීමත් කටයුතුයි. නුදුරින් උච්චතමාන කාලයෙහි බොහෝ දෙන ඒ ගැන කිසිම පරීක්ෂාවක් නොලැබී එච්චෙහි

සංඝාතාකාර බැඳුණත් පාලි සංඝකාතයන්හි හල් කරලාත් ලියනි. මෙය යුක්ති විරෝධයි. “අකාර” යනු සංඝකාත වචනයකි. එය “අක්ෂර” කියා ලිවෙත් අනුශාසනයි. “රුක්ඛ” යනු පාලි වචනයකි. එය “රුක්ඛ” කියා ලිවෙත් අනුශාසනයි. “සක්වල” යනු ශුචි සිංහල වචනයකි. එය “සක්වල” කියා ලිවෙත් අනුශාසනයි.

එ, ඔ දෙක පාලි සංඝකාතෙහි භ්‍රෂ්ච ව ලියන්ව ඕනෑය. නුමුත් මිශ්‍ර සිංහලෙහි ඒ අකාරයන්කෙත් යුත් ඇතම් වචන දීඳිව ලිවීමෙන් භාෂාවේ එවැනි වචන සමූහකවූ තිබෙන්නාවූ ආකූලකය පහවේ. සංඝකාත “දේශය” “දේශය” යනු මිශ්‍ර සිංහලෙහි “දේශය” “දේශය” කියා ලිවත් පාලි “දේවිය” “කෝටිය” යනු “දේවිය” “කෝටිය” කියා ලිවත් අනුශාසන නොවේ.

2. අතරක් නැති ලෙස දුමු පරවණිතන්ගේ හැලපීම සඳහා නම් වේ. උදාහරණ:—සදෙව්, මොහොර යනාදියයි.

(මෙහි විඥාන සකිසාධිකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

3. මේ පුරුෂය මෝ සත්‍රීය යන ව්‍යවහාරයට කාරණයක් ලෙස නම් වේ. උදාහරණ:—ජගත් තෙමිය, විද්‍යාතොමෝය, යනාදියයි.

(විඥාන ලිඛනාධිකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

4. තාමසකින් පරව විභානකරනු ලබන්නේ විනකති නම් වේ. උදාහරණ:—මිත්‍රයා, සිංහයාගේ යනාදියයි.

(විඥාන විභකත විකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

5. නොපෙයක් ශබ්දයන් එකතුව එකඹෙදුකාර වන පරිද්දෙන් ගැලපීම සමාස නම් වේ. උදාහරණ: මිපල්, නිලුපුලැසි යනාදියයි.

(විසතර සමාසාධිකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

6. ප්‍රකෘති නොමෝ බාහු ප්‍රකෘතිය ශබ්ද ප්‍රකෘතියෙහි කියා දෙයාකාරයි. පදයන්ට උපපත්තියාන වූයේ බාහු ප්‍රකෘතියි. විභක්තෘදීන්ට ආශ්‍රයවූයේ ශබ්ද ප්‍රකෘතියි. ඒ බාහුප්‍රකෘති ශබ්දප්‍රකෘති දෙක වෙන් වෙන් වශයෙන් නිෂ්පන්නය, තත්කමය, තදභවයෙහි කියා තුන් තුන් ප්‍රභෙද දැක්වේ. අන් කිසි භාෂාවකින් මිශ්‍රවූ සිංහල විප වාසින් කෙරෙහිම ප්‍රසිද්ධ වචන නිෂ්පන්න නම්. මාධ සංස්කෘතාදී අන්‍ය භාෂාවන්ගේ වචන හා සමානවූ වචන තත්කම නම්. අන්‍ය භාෂාවල වචනයන් ගෙන් බිදී ආ වචන තදභව නම්. මෙපරිද්දෙන් නිෂ්පන්න බාහුප්‍රකෘතිය, තත්කම බාහුප්‍රකෘතිය, තදභව බාහුප්‍රකෘතිය; නිෂ්පන්න ශබ්දප්‍රකෘතිය, තත්කම ශබ්දප්‍රකෘතිය; තදභව ශබ්දප්‍රකෘතියෙහි කියා ප්‍රකෘති නොමෝ සවැදෑරුම් වේ. උදාහරණ: රුකුර, නරඹ යනාදිය නිෂ්පන්න බාහුප්‍රකෘතීන් නම්. යා, දා, කර, යනාදිය තත්කම බාහුප්‍රකෘතීන් නම්. දන, නැඟි, සමර, තුලුර යනාදිය තදභව බාහු ප්‍රකෘතීන් නම්. කොලඹ, කරචි යනාදිය නිෂ්පන්න ශබ්දප්‍රකෘතීන් නම්. ගර, කර, කිරණ යනාදිය තත්කම ශබ්දප්‍රකෘතීන් නම්. අත්, රුක්, සමන් බ්‍රහ්මරා, ඇදුරා, කන්, ඇඹුල් යනාදිය තදභව ශබ්ද ප්‍රකෘතීන් නම්.

7. බාහු ප්‍රකෘතියක හෝ ශබ්ද ප්‍රකෘතියක හෝ අභව යම්කිසි අර්ථයක් සලකා යොදනු ලබන අක්ෂර ප්‍රභාස නම් වේ.

උදාහරණ: හිළි, කරණ, නියරි, යන වචනවල පිළිවෙලින් ඊ, ඒ, ඉ යන ප්‍රත්‍යය තුන වේ.

(විසාර ප්‍රත්‍යයාධිකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

8. ද්‍රව්‍යයක් හෝ කුණකක් හෝ ප්‍රකාශනෝකරන්තාවූ, ද්‍රව්‍යයක් ආශ්‍රයකොට වේභාරකයෙන් බාහුවක් ප්‍රකාශි කොට සිදුකරන ලද පද්‍යය ක්‍රියා නම් වේ. උදාහරණ:—ගියාමි.

(විසාර ක්‍රියාධිකාරයෙහි දක්වනු ලැබේ.)

9. පදයන්ගේ මුල මැද හෝ අත සිටි අක්ෂරයක් හෝ වැඩි ගණනක් සුත්‍රබලයකින් නොකියාගැරීම නොහොත් මනාදූම්ම ලෝප නම් වේ.

මේ කරණනොවගෙන අජීයාගේ වෙනස්වීමක් නොවේ. උදාහරණ: අනත් කිවමනාතන්හි තත් කියාද, සුවරද කිවමනාතන්හි වරද කියාද මහ කසුප් කිවමනාතන්හි මහසුප් කියාද රදදු කිව මනාතන්හි රදු කියාද, බාහු කිවමනාතන්හි බා කියාද පාද කිවමනාතන්හි පා කියාද වේ.

10. වචනයක ව්‍යංජ්‍ය නාක්ෂරයක් ලොප් කොට ඒ වෙනුවට අමුතු ව්‍යංජ්‍ය නාක්ෂරයක් ආරූඪ කිරීම ආදේශ නම් වේ.

උදාහරණ: සැරිපුත් යන තන්හි ප කාරය වෙනුවට ය කාරය ආදේශවී සැරිපුත් කියා වේ. අකුණු යන තන්හි හ කාරය ලොප් කොට ඒ වෙනුවට ය කාරයද, වැහැබි යන තන්හි බ කාරය වෙනුවට ප කාරයද ආදේශවීමෙන් වැහැප් කියාද වේ. බො හෝකොට ආදේශ වන විශ්කීයෝ නම් බ කාරයට ප කාරයද, හ කාරයට ය කාරයද, ප කාරයට ය කාරයද, ය කාරයට හ කාරයද, ජ කාරයට ද කාරයද, ක කාරයට භ කාරයද යන මොහු වෙත්.

11. සවර සක්කියක් කටයුතුතැනක සවරය ලොප් නොනොව එ සවරය වෙත අමුතු භාත්‍යාකාරයක් ආරුහකිරීම ආගම නම් වේ.

උදාහරණ: නි අලඹ යන තන්හි අ කාරයට ර කාරය ආගමවී නිරලඹ කියාද, රු අරු යන තන්හි අ කාරයට ච කාරය ආගමවී රුවාරු කියාද සිඬවූ ආකාරයි.

12. සක්කි කටයුතුතැනක එකලග පිහිටි අකුරු දෙකකින් මුලින් සිටි අක්ෂරයේ රූපය ඊලග අගින් සිටි අක්ෂරයට ආදේශ කිරීම සුචිරූප නම්. උදාහරණ: විස් කම් යන තන්හි සයන්තේ රූපය ඊලග කයන්තට ආදේශ කලවිට විස්සම් කියා වේ.

සක්කි කටයුතුතැනක එකලග පිහිටි පෙර පර අකුරු දෙකින් අන අකුරේ රූපය ඊලග පෙරකුරට ආදේශකිරීම සරරූප නම්. උදාහරණ: දුක් පන් යන වචනයෙහි පයන්තේ රූපය ඊලග මුලින් පිහිටි කයන්තට ආදේශ කලවිට දුප්පන් කියා වේ.

13. වණීයක්ඛට හෝ පදයක්ඛට රූප දෙකක් ඇතිකිරීම මිරූප නම්.

උදාහරණ: ලොපල් ආ යන තන්හි ල කාරය විකිවී ලොපල්ලා කියාද, විද යන පදය විකි නොව විද විද කියාද වේ. පාසා යන නිපාතය සෙදුව මනා කල්හි පදයාගේ විකි නොකටයුතුද වේ. සක්ව ලෙක්හි සක්වලෙක්හි මහාමේරුවෙකියා කිවමනා තන්හි සක්වලෙක් පාසා මහාමේරුවෙකි කියා සෙදීම යොත්‍ය වේ. සක්වලෙක් සක්වලෙක් පාසා මහමෙරය කියා සෙදීමද වරද නොවේ.

14. ස්වර විපය්‍යාසය, ව්‍යඤ්ජන විපය්‍යාසය, පද විපය්‍යාසය, විභක්ති විපය්‍යාසය, ක්‍රියා විපය්‍යාසය යනි ක්‍රියා විපය්‍යාසය පවතිනු වේ.

ස්වර විපය්‍යාසය නම් පදයක ප්‍රාණාන්තර මාරු විමසි. උදාහරණ: විසල් යනු වසල් කියාද, රුක්කු රික් කියාද, කුසුම් යනු කිසුම් කියාද, උපන් යනු ඉපැන් කියාද, ව්‍යවහාරවේ. ව්‍යඤ්ජන විපය්‍යාසය නම් පදයක ගාත්‍රාන්තර මාරුවීමයි. උදාහරණ: කෙණරණ යනු කෙණර කියාද; රුතිර යනු තුරිර කියාද, සයන් යනු යහන් කියාද, සමණ යනු මහණ කියාද ව්‍යවහාර වේ. පදවිපය්‍යාසය නම් පදයන්ගේ මාරුවීමයි. උදාහරණ: දන්රජ කිවමනා තන්ති රජදන් කියාද වේ. විභක්ති විපය්‍යාසය නම්: යම් පදයක යෙදියුතු විභක්තිය හැර අනික් විභක්තියක් යෙදීමයි. උදාහරණ: “ගතුගතුද දුදනෝ, සහ කටමැණ සපුන් මෙන්” යනාදි අසක්ද, කවෙහි සපුහු මෙන් කියා ප්‍රථමා විභක්තිය යෙදුවමනා තන්ති සපුන් මෙන් කියා කම්විභක්තිය යෙදුන. ක්‍රියා විපය්‍යාසය නම් කාලාදීන්ගේ ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය මාරුකිරීමයි. උදාහරණ: නමා වරදස නොදිස්නේ යන තන්ති “නොදිස්නේ” වච්චාන කාලාදීයෙහි අනාගත ක්‍රියාවගේ යෙදීමද; මොනරිඳු එකල්හි පුල්සලග නවාගනි යන තන්ති “නවාගනි”යි විධි ක්‍රියාදීයෙහි වච්චාන සාමාන්‍යක්‍රියාවගේ යෙදීමද වේ.

(යථොක්ත පව විපය්‍යාසාදිය පභිත්‍යන්ගේ යෙදුම් වලට එකඟව හෝ ජනුස් නොපිරිහීම පිණිස හෝ කටයුතුයි.)

15. වෘධිය නම් සම්පූර්ණ මාත්‍රාවකගේ හෝ මාත්‍රාංශයකගේ වැඩිමයි. මාත්‍රාවක් නම් ඇසිපිය නෙළන පමණ කාලයයි. හුඟු ප්‍රාණාක්‍ෂරය එක මාත්‍රාවක් ඇත්තේය. දීඝී ප්‍රාණාක්‍ෂරය මාත්‍රාදෙකක් ඇත්තේය. ශාත්‍රාක්‍ෂරය අභි මාත්‍රාවක් ඇත්තේය. උදාහරණ: අස් යනු මාත්‍රාංශ වෘධියක් ඇස් (නෙත්‍ර) කියාද, උච්චණ යනු සම්පූර්ණ මාත්‍රා වෘධියක් උච්චරණ (උපකරණ) කියාද සිඛ වේ. මල් යනු එසේම සම්පූර්ණ මාත්‍රා වෘධියක් මල (ප්‍රභූ) කියාද සිඛයි.

16. භාගිය නම් සම්පූර්ණ මාත්‍රාවකගේ හෝ මාත්‍රාංශයකගේ අඩුවීමයි. උදාහරණ: දංක යනු මාත්‍රාංශ භාගියක් දග (කකුළ) කියාද, සේගුණේන් යනු සම්පූර්ණ මාත්‍රා භාගියක් සෙගුණේන් (ජෙක ගුණයෙන්) කියාද සිඛයි.

17. ප්‍රකෘතියක් ආත්‍රාකොට හෝ නොකොට කරනලද්දේ නිපාතන [නිපාතන] නම්.

උදාහරණ: ගුරුච්ඡග්ථී, සදනග්ථී, රතැසිපා, ගොස් යනාදියයි.

18. පදයක් සෑදීමේදී කටයුතු ලොප සන්ධි ආදී ව්‍යාකරණ විධි සැමඟන්හිම එකාකාරව පවතී නම් එය නිසමවිධි නම්.

උදාහරණ: දමෝරා යනාදියයි.

19. සමහර සන්ධි විභක්ති ආදී ව්‍යාකරණ විධි අනෙකාකාරයෙන් සිඛවනවිට ඊට අභිසමවිධි යයි කියනුලැබේ.

උදාහරණ: සිත්තරු යන්නෙහි කකාරයාභව ච කාරාදෙස කොට සිත්වරු කියාද කකාරයාභව සුච්ච්ච කොට සිත්තරු කියාද ව්‍යවහාරකරනු ලැබේ.

20. විභක්ති අග්‍රාකොට්ඨ සවකීය රූපය නො
 හරනා අවිභක්තික ශබ්දද, අව්‍යය ශබ්දද, යනාදිය
 අවිද්‍යමානවිධි නම්.

උදාහරණ: සුදුඅත් යන්ත සුදුත් කියා ඍනිවි
 නොසිට සුදුඅත් කියා ප්‍රකාශියෙන්ම සිටීමයි.

ව්‍යාකරණ විධි විශ්ලේෂණී අංශකෂ්‍ය විභාසය
 මෙතෙකින් සමාපතයි.

ii. පද විධිය.

Etymology.

1. පද.—Parts of Speech.

පද නම් අපි ප්‍රකාශ කරන ශබ්දයි. සිංහලහ මා
 යෙහි වචන පද සතරකට බෙදේ. එනම්. නාම, ක්‍රියා
 [අබ්‍යාත], නිපාත සහ උපසර්ග යන මොහු වෙත්.

1. නාමපද.—Nouns.

නාමපද නම් පණ අති තැනි නොයෙක් ද්‍රව්‍ය
 යන් ප්‍රකාශ කරන පිණිස ව්‍යවහාරව තිබෙන ලිඛිත,
 විභක්ති, වචන යන ලක්ෂණයෙන් යුක්තවූ ශබ්ද
 යෝ වෙත්. උදාහරණ: මිනිසා, ගෙ, පොත යනාදී
 යයි (විඤ්ඤා නාමකාණ්ඩියෙහි දක්වනු ලැබේ.)

2. [අබ්‍යාත] ක්‍රියාපද.—Verbs.

ක්‍රියාපද නම් කිරීමක්, විඳීමක්, වීමක් යනාදිය
 භවන කාල, කාරක, පුරුෂ යන ලක්ෂණයෙන් යුත්
 පදයි. උදාහරණ: ලියමි, ගියේ, කරන්නෙහි යනාදී
 යයි. (උඤ්ඤා ක්‍රියාකාණ්ඩියෙහි දක්වනු ලැබේ.)

3. නිපාතපද.—Particles.

නිපාතපද නම් වාක්‍යයක් මනාව ප්‍රකාශකිරීමට හෙවත් සම්පූර්ණව උච්චාරණය කිරීම පිණිස එහි මූලව මැදව අගව හෝ යොදනු ලබන විසිතුරු අපි ඇත්තාවූ ලිඛිත, චිහ්නකරී, වචන නැති ශබ්දයෝය. උදාහරණ: ඉතා, සහ, ද, යනාදියයි. නිපාතපද, නාමපද ක්‍රියාපද දෙක මෙන් රූපය වෙනස්නොව ප්‍රකාශයෙන්ම සිටියි. නිපාතපද යෙදෙන්නාවූ නොයෙක් අවස්ථාවන්ගෙන් ප්‍රධාන අපි සමහරක් උදාහරණත් සමඟ පහත දක්වනු ලැබේ.

අවිත	නිපාත පද
ශීඝ්‍ර වීරියෙහි	හිගුම්
නිමක්‍රාන්තාචීයෙහි	නිකුත්
අසමද්‍ර් ශබ්දවීරියෙහි	ව
උපමාදෙව්‍යාතනෙයෙහි	වැනි
පදපුරණයෙහි	වනාහි, කලී
පරිකල්පකොපාදාචීයෙහි	නම්
වජ්ජිතයෙහි	චිත්ත
අන්‍යාචීයෙහි	වෙන
පදපුරණයෙහි	පු . හු
ශ්‍රැති සුවනෙයෙහි	ල . ලී
සමුවවයෙහි	ද
අවධාරණයෙහි	මැ
නිමේධයෙහි	න
ප්‍රශ්නෙයෙහි	කි: කිම්
අන්‍යමාචීයෙහි	හොත
යථාශබ්දවීරියෙහි (සම ප්‍රකාරයකින්)	සමයේ
නථාශබ්දවීරියෙහි (ඒ ප්‍රකාරයෙන්)	එසේ
එවම් ශබ්දවීරියෙහි (මේ ආකාරයෙන්)	මෙසේ
සනිතාචීයෙහි	සහ
ඉදමකාලාචීයෙහි	අද
තත් කාලාචීයෙහි	එදා

4. උපසථිපද.

Prepositions.

උපසථි පද නම් නාමයක හෝ ක්‍රියාවක මුලින් යෙදී එහි අර්ථය බාධාකරන්නාවූ හෝ අලංකාර කරන්නාවූ අකුරක් හෝ දෙකකි. සිංහල භාෂාවෙහි උපසථි පද විස්සක් තිබෙත්. ඒවා ශබ්දයන් හා යෙදී තිබෙන පරිදි මෙහි පහත දක්වනු ලැබෙත්.

උපසථි ශබ්දයන් හා යෙදී තිබෙන අන්දම.

සංස්කෘත	-	සිංහල	-	සංස්කෘත	-	සිංහල
ප්‍ර	.	ප	.	ප්‍රමුඛ	.	පහා
පරා	.	පර	.	පරාජිත	.	පැරැදි
අව	.	අව	.	අවශ්‍යය	.	අවශ්‍ය
සම්	.	ස	.	සමිච්ඡි	.	සබඳ
අනු	.	අනු	.	අනුඥන	.	අනුදත්
නි	.	නි	.	නිරොධ	.	නිරෝද
උර්	.	උ	.	උලීඛි	.	උලද
චි	.	චි	.	චිලාස	.	චිලස්
ආ	.	අ	.	ආදර	.	අදර
අඛි	.	අදි	.	අඛිකාර	.	අදියර
සු	.	සු	.	සුභාෂිත	.	සුබැසි
උද්	.	උ	.	උලලබ්‍හිත	.	උලැහි
අභි	.	අභි	.	අභිෂෙක	.	අභිසෙස්
පරි	.	පිරි	.	පරිභ්‍රාණ	.	පිරිබුන්
උප	}	උප	.	උපෙක්‍ෂා	.	උපේ
		උච	.	උචාර	.	උචසර
අප	.	අප	.	අපාදන	.	අපදන්
ප්‍රති	.	පස්	.	ප්‍රත්‍යක්‍ෂ	.	පසක්
ප්‍රති	.	පිලි	.	ප්‍රතිලාභ	.	පිලිලබ
අභි	.	අභි	.	අභිරිකත	.	ඉභිරි
අපි	.	පි	.	පිධාන	.	පියන

උපසගීපද නිපාත මෙන් නිතරම ප්‍රකෘතියෙන් සිටියි. නිපාතපද හා උපසගීපදක් ලිඛිත, විභක්ති, සබ්ධයා යන හෙදයන්හි වරනොනැගෙත්. ඊට ඒ නිසා අව්‍යයයයි කියනු ලැබේ. පද සතර වර්ගයට එකම වාක්‍යයෙහි යෙදී තිබෙන අන්දම දැක්වීමට උදාහරණයක් :—

කාචන්තිස්ස රජතුමා සවනිය මෙහෙසිය හා සමඟ ගොස් සුවද පූජාවක් කෙළේය. මෙහි කාචන්තිස්ස රජතුමා මෙහෙසිය, පූජාවක් යනු නාමපදයි. කෙළේය යනු ක්‍රියාපදයි. හායනු නිපාත පදයි. සුයනු උපසගී පදයි. සමඟ, ගොස්, යනුද පූජිත්‍රියා හෙයින් නිපාත පදයි.

1. නාම වර්ග.

Classification of Nouns.

මුලින් කී නාමය තෙමේ සාධාරණ (පොදු) නාමය, සඵනාමය, සමාන්තාමය, ප්‍රත්‍යයාචී නාම යයි කියා සතර ආකාරයි.

1. ඉන් (පොදු) නාමය—ඡනිශබ්දය. ද්‍රව්‍යශබ්දය, ගුණශබ්දය, ක්‍රියාශබ්දය, සංඥාශබ්දයයි කියා කොටස් පහකට බෙදනු ලැබේ. නැවත අඤ්චිශබ්දය, ආරූපී ශබ්දයයි කියා දෙකොටසකටද බෙදනු ලැබේ.

1. ඡනිශබ්ද නම්, එකිනෙකාගේ වෙනස්කම් ඇතත් ඒ වෙනස් නොසලකා එකවර්ගයක් සලකනු ලබන නාමයි. උදාහරණ: දෙව්, මිනිස්, ගොන් යනාදියයි.

2. ද්‍රව්‍යශබ්ද නම්, ගුණ ආදියක් පිහිටීමට ආධාරය දක්වන්නාවූ නාමයි. උදාහරණ: කණු, කඳ යනාදියයි.

3. ගුණශබ්ද නම්, ද්‍රව්‍යයක් ආශ්‍රයකොට පෙර ලෙස සම්භාව ඇති පැහැ ආදිය ප්‍රකාශකරන නාමයි. උදාහරණ: කළු, සුදු, මහත්, යනාදියයි.

4. ක්‍රියාශබ්ද—භාවක්‍රියාය, අභික්‍රියායයි කියා ක්‍රියාශබ්දය දෙයාකාරයි.

ක්‍රියාමාත්‍රයක් හඟවන ශබ්ද භාවක්‍රියා නම්, උදාහරණ: නැවීම, වැසීම, හැවීම යනාදියයි.

ක්‍රියාවක් කරන්නා හඟවන ශබ්ද අභික්‍රියා නම්. උදාහරණ: නඬන්නා, වෘත්තා, නැවෙන්නා යනාදියයි.

5. සංඥාශබ්ද නම්, යමෙකුගෙන් හෝ යමකින් ඒ සමාන අනිකකු හෝ අනිකක් වෙන්කරගැනීම පිණිස නම්වශයෙන් ව්‍යවහාර වන ශබ්දයි. උදාහරණ: ජෝන්, කළුතොට යනාදියයි.

පව්ව ශබ්දයත් එකම වාක්‍යයෙහි යෙදී තිබෙන ආකාර දක්වීමට උදාහරණයක්: අං ඇති ද්‍රව්‍යන්තා වූ සුදු තොන් තෙම දේවදත්ත නම් වී

මෙහි අං යනු ද්‍රව්‍යශබ්දයි, ද්‍රව්‍යන්තාවූ ක්‍රියා ශබ්දයි, සුදු කුණශබ්දයි, තොන් ජාතිශබ්දයි, දේවදත්ත යංඥාශබ්දයි.

1. අනිච්ඡාශබ්ද නම්, අභිභව එකඟව යෙදී තිබෙන නාමයි. උදාහරණ: පැන්-එය බීමට සුදුසුය යන අභිභවත් ජලයට නමකි. එබැවින් අභිභව එකඟය.

2 ආරූඪ්‍යශබ්ද නම් අභිභව විරුධව හෝ අභිභව නොමැතිව යෙදී තිබෙන නාමයි. උදාහරණ: මගුල්, එය කුර ග්‍රහයාව නමෙකි. කුරග්‍රහයා පාපග්‍රහයෙකි. ඔහුට ශෝභනාභිආති මගුල්ශබ්දය යෙදීම අභිභව විරුධයි.

2. යඵී නාම.

Pronouns.

යඵීනාම නම් නාමපද වෙනුවට විශේෂණ වශයෙන් යොදනු ලබන සඵ, එක්, එක්තරා, එ, මෙ, යම් යනාදි ශබ්ද හා න ශබ්ද ම ශබ්ද දෙකත්ය.

උදාහරණ: සඵ ලෝද, එක් බමුණෙක්, එක් මාගමක්, එක්තරා මිනිසෙක්; එරජ, මෙකල, යමෙක්, ශමක්, තෝ, තෙපි, මම, අපි යනාදියයි.

මෙහි විශේෂ විභාන සබ්බසා, ලිඛිත, විභක්ති, න විභාරකරනවට දක්වනුලැබේ.

3. සමාස නාම.

Compound Nouns.

සමාසනාම නම් ශබ්ද කීපයක් එකතුවීමෙන් සෑදෙන නාමයි. උදාහරණ: රජපිරිස්, ඇත්-අස්-රිය-පද යනාදියයි. විභාර සමාසකාණ්ඩයෙහි දක්වනුලැබේ.

4. ප්‍රත්‍යයාඵී නාම.

Abstract Nouns.

ප්‍රත්‍යයාඵී නාම නම් නාමයක හෝ ධාතුවක අභව ප්‍රත්‍යයක් එක්කිරීමෙන් සාදනන්නා නාමයි. නාමයන්ගෙන් සාදනුලබන ප්‍රත්‍යයාඵී නාමයන්ට 'තභිත' යයි කියනුලැබේ. උදාහරණ: මගී, ධාතූන්ගෙන් සාදනු ලබන ප්‍රත්‍යයාඵී නාමයන්ට කීතක ගවත් කාදනා යයි කියනුලැබේ. උදාහරණ:— පැත්, මේදෙකෙහි විභාරද මතු ප්‍රකාශකරනුලැබේ.

නාමසෙහි ප්‍රභේද.

Inflections of Nouns.

නාමයෝ අඛණ්ඩා, ලිඛිත, විභක්ති යන හෙද ඇත්
නාහුවෙත්.

අඛණ්ඩාහෙදය.

Number.

එක්කෙනකු හෝ එක්දෙයක් ප්‍රකාශකරන නාම
පදයන්ට එකවචනයෙහි කියනු ලැබේ. උදාහරණ:
ලමයා, ගස, පුටුව යනාදියයි.

එක්කෙනකුට හෝ එක්දෙයකට වැඩිගණනක්
ප්‍රකාශකරන නාමපදයන්ට බහුවචනයෙහි කියනු
ලැබේ.

උදාහරණ: ලමයි, ගස්, පුටු යනාදියයි.

මී, වැලි, දිය ආදී සමහර පදයන්ට අඛණ්ඩාහෙද
යක් නොපෙනේ.

ලිඛිතහෙදය.

Gender.

සිංහල භාෂායෙහි නාමයන් සබ්‍යක්‍රීඩ ව පුරුෂ
ලිඛිත සහි ලිඛිත යන හෙදවය හැර වෙන
ව්‍යවහාර විශේෂයක් අවිද්‍යමානයි;

පුරුෂව්‍යවහාරයෙන් යුක්තවූ ප්‍රාණිවාචක නාම
පුරුෂ ලිඛිතයයි. උදාහරණ: මිනිස්, රජ, ගොන්.

යොනි සහිත අක්‍රීඩ නම් ප්‍රකාශකරන ශබ්ද සහි
ලිඛිතයයි. උදාහරණ: ලද, බිසෝ, එළදෙන
අනාදියයි.

අප්‍රාණිවාපි ශබ්ද සංසකාතාදියෙහි දොහෝ සෙසින් නපුංසක ලිඛනයකි කියනු ලැබේ. නුමුත් සිංහල භාෂාවෙහි එවැනි ශබ්දද පුංසත්‍රිලිඛනවශව වෙන්කරනු ලැබේ. උදාහරණ: දිය, අහස්, හිර, ගස් යනාදිය පුංලිඛිතකයි; විදු, ලිය, යනාදිය සත්‍රි ලිඛිතකයි. අප්‍රිකියාශබ්ද සහ ගුණශබ්දත් සත්‍රිඅප්‍රි යෙහි වැටෙන කල්හිද පුංලිඛිතකශබ්ද සත්‍රිඅප්‍රි ය ප්‍රකාශකරන කල්හිද බොහෝ සෙසින් ඊ ආදී ප්‍රත්‍යය ගනී. උදාහරණ: තෙමන්තී, මවන්තී යනාදිය අප්‍රිකියා ශබ්දයා කෙරෙන් ඊප්‍රත්‍යයයි. තෙමන්තෝ, මවන්තෝ යනාදිය බහුවචනයෙහි ඊප්‍රත්‍යය ලොප්කොට බිච්භකාති පෑමින් වූ ආකාරයි.

හෙළිල්ලි, කොමලි, යනාදිය ගුණශබ්දයා කෙරෙන් ඊප්‍රත්‍යය යෙදී සත්‍රිවාචකශබ්දව සෑදී තිබෙන ආකාරයි.

සැතිරී, කුමරී, යනාදිය පුංලිඛිතක ශබ්දයා කෙරෙන් ඊප්‍රත්‍යය යෙදී සත්‍රිවාචකශබ්දව සෑදෙන ආකාරයි.

ලිඛන දෙකවම ව්‍යවහාරකරනු ලබන ශබ්ද හිඳි. එනම්: මශබ්ද නශබ්ද දෙකද සමානම සහ මුද්‍ර. භාලි යනාදී ගුණ ශබ්දද වෙත්. අප්‍රිකියාශබ්ද ක්‍රියාව කරන කතීහු ප්‍රකාශකරන හෙයින් පුරුෂයෙක් නම් පුරුෂ ලිඛිතයද. සත්‍රි යක් නම් සත්‍රිලිඛිතයද වේ. යාම්, ඊම් යනාදී භාවක්‍රියා ශබ්ද ක්‍රියාම ක්‍රියා මූලයක් ප්‍රකාශකරන නිසා පුරුෂ ලිඛිතය වේ.

නිති යනාදී ක්‍රියාවිෂයෙහි ශබ්දයන්ටද නිපාත උපසර්ගශබ්දයන්ටද ලිඛිතභෙදයෙක් නැත.

විභකති.

Cases.

ඉබ්දයෝ තුමු සවර්ණාසහ හලනාසහ යන විශේෂයෙන් විවිධ වෙති. යම් ඉබ්දයක් ප්‍රාණාසර යකින් හෙවත් සවරයකින් අවසානවෙනවිට ඊට සවරානනයයි කියනුලැබේ. උදාහරණ: රජ, භීර; රිය, ගහ; මුතු, දු යනාදියයි. යම් ඉබ්දයක් භාත්‍රාසරයකින් හෙවත් හල්අකුරකින් අවසන් වෙනවිට ඊට හලනනයයි කියනුලැබේ. උදාහරණ: ගොන්, අහස්, උයන්, මව්, නැව්, සල් යනාදියයි.

නාමයක අගින් සිට අවිච්ඡාල කරන්නී විභකති නම්. සිංහල භාෂාවෙහි විභකති නවයකින්විභේ. එනම්: (1) ප්‍රථමා විභකතිය (2) කමිච්භකතිය (3) කතී විභකතිය (4) කරණ විභකතිය (5) සමප්‍රදාන විභකතිය (6) අවධි විභකතිය (7) සමබක විභකතිය (8) ආධාර විභකතිය (9) ආලපන විභකතිය යනුයි.

(1) පෙරවිභන්.—Nominative Case.

වාක්‍යයක අවසාන ක්‍රියාවකින් උකනවු පදවිය ලිඛ්‍යාවියෙහි ප්‍රථමා විභකති ලබයි.

විභකති රූප සහ උදාහරණ :

එකවචන

අ — මල පරවේ.

ආ — ගොනා තණ කයි.

ඈ — මුනිදේ දම් දෙසා.

බහුවචන.

- උ — ඇත්තු දූව අදිත්.
- ඕ — කුරුල්ලෝ පියාසර කරන්.
- භූ — තවසරභූ දම් දෙසන්.
- චල් — පාරචල් නරක් වෙති.

වාක්‍ය සම්බන්ධයක් නොමැතිව සිටින්නාවූ නාමද ලිංගාභිජයේ ප්‍රථමාවෙන් කියනුලැබේ උදාහරණ: බමුණා, ලමයා, පොත, සෙබඩ යනාදියයි.

සදීයා, දරුවා, යනාදී ශබ්දවල විභක්ති රූපයට පූර්වයන් යකාර වකාරානම් වනබැව් දකුණකි.

ප්‍රථම විභක්තියෙහි පුරුෂලිංගික එකවචනයෙන් පරව “නෙම” යනුද, ස්ත්‍රීලිංගයෙහි “නොමෝ” යනුද, ලිංගවශයෙන් බහුවචනයෙන් පරව “භූමු” යනුද යොදනුලැබෙත්.

(2) කම් විභන්.—Accusative Case.

කතීන්‍යුගේ ක්‍රියාවට යටත්වන පද්‍යම් කම්විභක්ති ලබයි.

විභක්තිරූප සහ උදාහරණ :

එකවචන.

- අ — මිනිසා ගස කපයි.
- ආ — ගෙතෙම සතුටා පැරදවී.
- උ — වෙලඳ බඩු විකුණයි.
- භූ — කසුප්පර පියභූ නැසී.
- ච — ඔහු ඊගම බසී.

බහුවචන.

අත් — කුරුල්ලෝ මැස්සන් කති.

ආන — නරඹන්තැ මොනරාන.

උත් — ඇමති තම මිනිසුන් හික්මවයි.

ත් — රජ දහන් ආඤ්ඤාකාර්.

න — පිළිමල්න දනන් නැ.

තට — රැක්කට නැගෙන් සාමුවෝ.

කන් — සේනන් බුහුමනන්නේ.

වල් — වඩුවෝ ගෙවල් තනන්.

1 අත්‍යන්තසංසොග්‍යසභි ද කමි විභකතිය යෙදේ. අත්‍යන්ත සංසොග්‍ය නමි කාලයාගේ හෝ මාභීයාගේ අනවරත ගොතැයි උදහරණ:

(කාලයාගේ) ඔහු තුන්අවුරුද්දක් වීභකතොට අභිමතාපීභ ඉභකරගත්තේය. (මාභීයාගේ) දුම් රිය සැතැප්මක් ගොස් තැවතුණේය.

2. ඉභිමහුනාපීභසභි ද කමි විභකතිය යෙදේ. ඉභිමහුන නම් පළමුතුබු අස්දම වෙනස්වී අතිස් ප්‍රකාරයකට කැරීමයි. උදහරණ: පෙවිදන් මවට මැනැවි.

3. විනා සන නිපාතගොතගෙහිද කමි විභකතිය යෙදේ. උදහරණ: ගුරුවරුන් විනා හෝලයන් නැතිවට කවරෙකුට පුළුවන්ද?

* 4. සම්පාපී කරභද්දා කෙරෙත්ද කමි විභකතිය යෙදේ. උදහරණ: දුභියෝ පොහොසතුන් කරා යෙති.

(3) කතු විභන්.—Instrumental Case.

මෙහෙසීමක් ලබා හෝ පොලවා හෝ ක්‍රියාව කරන්නේ කනී: නම් වේ.

විභක්තිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- අ — රඳුව කළ අවමන්.
- ආ — මසුරා සැඟවූ ධනය හොරැගති.
- උ — ඉසුරු පෑ බල.
- භ — පියහු දුන් ඔවදන් රකිවි.

බහුවචන.

- අන් — සුදහන් කී බස් අතවි.
- ආන — නරාන කළ පින්කම්.
- උන් — බිලිදුන් කළ කථා.
- න් — සුරන් කළ යුද.
- න — මීපල්න ගත් වෙස් රැස්නන්.

කතී:විභක්තියෙන් පරව කිසිවිවෙක විසින් සහ නිපාතනය කරනුලැබේ. උදාහරණ: වඩුවා විසින් පුටුව සාදනලදී.

හා, සහ, සමඟ, කැවුව යනාදී නිපාත හා යෙදෙන පද කතී:විභක්තියෙහි වේ. උදාහරණ:—ඔවුන් හා කවුරු සමානවෙත්ද ?

කරණ විබන්.—Auxiliary Case.

ක්‍රියාවක් කිරීමෙහිදී කතී:ගට ඉතා උපකාරදියේ කරණ නම් වේ.

විභක්ති රූප සහ උදාහරණ :

එකවචන බහුවචන දෙකටම එකම විභක්ති රූපයි

- ඉන් — නුවණින් විමසා බලවි.
- එන් — වැද්ද දුන්නෙන් වදි.
- නෙන් — තැත්තෙන් සතර උගතිවි.
- ඉති — “වනිනි සරි ඉන්දු”
- එහි — නියොගි පලව වනු.
- තෙහි — තැත්තෙහි බව පියවි.
- හි — ඔහු සවිසිරිනි පහල විය.

1 උපලක්ෂණාච්ඡේද කරණ විභක්තිය වේ. උදාහරණ: හෙතෙම හොඳින් කල්පවයි.

2. ක්‍රියාවක් කොට නිමවූ කාලයද කරණ විභක්තියෙහි වේ. උදාහරණ: ඒ ලමයා පැයකින් ගණන් සෑදුවේය.

සපදන් විඛන්.—Dative Case.

දුතාදිය ලබන තැනැත්තේද පිණිස යන නිපාතයට නියුතවූ පදවිෂද සමප්‍රදාන විභක්ති ලබයි.

විභක්තිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- අට — ගසට වතුර දුසී.
- ආට — දුගිසාට උපකාර කළයුතුයි.
- උට — පුතුවට බත් දෙනු.
- ඔට — රජුට සැපත් වේ.
- ඵ — පෙහෙට සෙත් වඩමි.
- භට — ඔබගට සැප දේවා.

බහුවචන.

- අත්ට — සුදනන්ට භෞරව කරනු.
- අනට — දුගිසන්ට කරදර නොකරනු.
- ආනට — මොනරුන්ට අදරකරවි.
- උත්ට — ඇතුන්ට නිසිසේ අහර දෙනු.
- ත්ට — බමුණන්ට දන් දෙනු.
- භට — නරන්ට වැඩවේ.

පිණිස යන නිපාතය ආශ්‍රිතවූ තත්හි අටවිභක්ති රූපය යොදනුලැබේ. උදාහරණ: සමනල නික්මුණි. එනම් සටන් පිණිස නික්මුණි යනාදිය.

පිණිස ඥාන නිපාතය වෙනුවට “වස්” යනුද
යොදනු ලැබේ. උදාහරණ: පලකරනු වස්. එනම්
පලකරනු පිණිස.

අවදිවිබන්.—Ablative Case.

පදවිභක්තියේ පැවැත්මට සීමාවූයේ අවධි කම්වේ.

විභක්තිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- ඉන් — ගසින් වැටී මිනිසෙක් මෙලේය.
- එන් — වදුරා අත්තෙන් අත්තට පනී.
- තෙන් — රුක්තෙන් වැටුණු වදුරෝ.
- ඥාතෙන් — දෙනෙතෙන් කිරී ලැබේ.
- ආභතෙන් — සතුටුගෙන් බිය පැමිණේ.
- උගෙන් — කුරුමෙන් ලත් බිතය.
- හුගෙන් — පිඤ්ඤාගෙන් උපදෙස් ගනීවි.

බහුවචන.

- අත්තෙන් — මිසත්තෙන් මහාමාරිය හටගනී.
- ඉත්තෙන් — ලමසිත්තෙන් වේපියන්ට බිය ලැබේ.
- උත්තෙන් — රජුන්ගෙන් දඬුවම් ලැබේ.
- න්තෙන් — දුදනන්ගෙන් දුරුවේ.

1. හෙක්, දක්වා යනාදී නිපාත පද සමඟද අවධි
විභක්තිය යෙදේ. උදාහරණ: දිසනෙක් පතල කිත්.
මානර දක්වා මුහුදුබඩ දුම්රිය ගමන්කරයි.

2. සම්පාඨිකර ශබ්දයානෙරන්ද අවධිවිභක්ති
ය යෙදේ. උදාහරණ: වැඩකරුවා සමාමිසා
කෙරෙන් නික්මගියේය.

3. නිභීරණාඨිතෙහිද අවධිවිභක්තිය යෙදේ.
නිභීරණ නම් සමූහයකින් එකක් වෙන්කරගැනීම
යි. උදාහරණ: මනුෂ්‍යයන්ගෙන් රජ උතුම්ය.

4. අවධිවිභක්තිය යෙදුව මනා තැන පූජි ක්‍රියා
සංසඨිතයන් අධාරවිභක්තියද යෙදේ. උදාහරණ:
ලමයා සෙක්ලෑස් සිට තවම ආවේනැත.

සබදවීමක්.—Genitive Case.

කෙනෙකුට යමක අයිතියක් හඟවන පදවිය සබදවීමකට ලක්වේ.

විභක්තිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- ගේ — රෝන්ගේ පොත.
- අගේ — මගේ අත කැඩුණේය.
- ආගේ — සතුරාගේ බිඳ මඩිනු.
- උගේ — රජුගේ සැප හීනවිය.
- හුගේ — පියාගේ බවදන් රකිවි.
- අට — මට ධනය තිබේ.
- උට — පුතාට මිතුරෝ බොහෝය.
- ආට — මගීසාට සතුරෝ කවරහුද ?
- හට — ගුරුවරයා තමනට විවේක කාලය ඉගැන්වීමෙන්ම ගතකරයි.
- අ — සිරිවමිස පිය තමඋව්ද.
- උ — රජු අණ රකිවි.
- ආ — දුමයොනා ගුම්හුණඹින්
- හු — පියාගු ගුණ සිහිවේ,
- ඒ — ගමන් ගෙවී.

බහුවචන.

- අන්ගේ — සන්පුරුකසන්ගේ ගුණ සියල්ලෝ කියති.
- උන්ගේ — එළඳෙනුන්ගේ කිරි සැපදයකයි.
- අන්ට — මසුරන්ට මිතුරෝ කවරහුද ?
- උන්ට — පුත්තකකු ගොනුන්ට ගොද ආභාරයකි.
- අන් — සුදනන් සිරිත් ගනිවි.
- උන් — රජුන් අණ ලොව පැතිරේ.
- න් — දුදනන් සිරි පිරිගේ
- මල — පොත්වල පිටු.

අලිහි අවිසේද සබදවීමක් විභක්තිය යෙදේ. උදාහරණ: මහබෝවමට ඉසානකොත්ති රුවන් සක්මන.

අදර විබන්.—Locative Case.

කතී කමි දෙදෙනාහට භාරවූ ක්‍රියාව උසුලන පද්‍රව්‍ය ආධාරවිභකති ලබයි.

විභකතිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- එහි — ගසෙහි වදුණරා සිටිත්.
- ඒ — ලමයා පොට්ල්ලේ නිදයි.
- හි — සිත්හි කනගාටු ඇත.
- ඇ — ඔහු මතු ලොවදී හොඳින් කල් යවන්නෙය.

බහුවචන.

- අන්හි — භාජනයන්හි අහර පිසනුලැබේ.
- වලැ — කුඹුරුවලැ ගවයෝ සිටිත්.

සම්පාති කරකදියාගෙරෙන්නද ආධාරවිභකතිය යෙදේ. උදාහරණ: ඝූෂිසන්කෙරෙහි විශ්වාස නොකරනු.

මුවා දුවද්දී වැද්ද විද්දේය. සනාදි තන්හි පුළුක්‍රියාකතීහට ආධාරාච්ඡෙති කමිවිභකතීද එම පුළුක්‍රියාවටම දීප්‍රත්‍යයද රැවියි.

අලජ් විබන්.—Vocative Case.

ආමන්‍යණය කරනුලබන්නා ගභවන පද්‍රව්‍ය ආලපන විභකති ලබයි.

විභකතිරූප සහ උදාහරණ:

එකවචන.

- අ — මිතුර මා කීවා අසන්නෙහිද ?
- ආ — ලමයා පහිබස් අදහනු.
- ඇ — පුතා මෙහි එව.
- ඒ — දුවේ මගෙ ඉස පිරනු.

බහුවචන.

- ඉන් — සවහින් සැතැණේ සදහමින්.
- එන් — සජනෙන් මගා පරලෙව්.
- තෙන් — සත්තෙන් දුලද නොබජව්.
- ඉති — ලමයින් වැඩසලකා ක්‍රියාකරව්.
- එති — මිතුරෙහි පින්කරව්.
- තෙති — සත්තෙහි දුසිරි නොකරනු.
- ති — දෙව්දුහි ලෝසත්හට සෙත්දෙව්.

එකම විභක්තිරූපය යෙදෙන්නාවූ

වෙනස් වෙනස් විභක්ති.

විභක්තිරූප	} විභක්ති නාම.
අ, ආ	} ප්‍රථමා, කමී, කතී, සමබකී සහ ආලපන එකවචන
ආ	} ආධාර සහ ආලපන එක චන
උ	} කමී, කතී, සමබකී එක චන සහ ප්‍රථමා බහු චන.
ඵ	} ප්‍රථමා, ආධාර සහ ආලපන එකචන.
භ	} කමී, කතී, සමබකී එක චන සහ ප්‍රථමා බහුචන
ච	} කමී, සමප්‍රදාන එකචන
අච, ආච, උච	} සමප්‍රදාන, සමබකී එකචන
අත්, ආත, න	} කමී, කතී බහුචන
අත්ච, අතච, ආතච උත්ච, ත්ච	} සමප්‍රදාන, සමබකී බහුචන
උත්	} කමී, කතී, සමබකී බහු චන
ඉත්, එත්, නෙත්.	} අචබ්, කරණ එක චන බහුචන
ඉති, එති, නෙති, ති	} කරණ එකචන බහුචන සහ ආලපන බහුචන
ඕ	} ආලපන එකචන සහ ප්‍රථමා බහුචන
ත්	} කමී, කතී, සමබකී බහු චන
තච	} කමී, සමප්‍රදාන, සමබකී බහුචන
ච්ඡී	ප්‍රථමා, කමී බහුචන

නාම වර නැගීම.

Declensions of Nouns.

‘ම’ ශබ්දය—සචරානග, පුං-සත්‍රී ලිඛිතවයෙකිම.

එකවචන.	බහුවචන.
පෙරවචන් —මම; මම	අපි, ඇප්.
කම්වචන් —මා.	අප.
කභූවචන් —ම (විසින්) මා (විසින්)	අප(විසින්).
කරණවචන් —මා (කරණකොටගෙන)	අප (කරණ කොටගෙන)
සපදන්වචන්—මට, මාගට.	අපට, අපකට
අවදිවචන් —මගෙන්, මාගෙන්.	අපෙන්, අප ගෙන්
සබ්දවචන් —මගේ, මාගේ	අපේ, අපගේ
අදරවචන් —මා (කෙරෙහි)	අප(කෙරෙහි)

‘උඹ’ ශබ්දය—සචරානග, පුං-සත්‍රී ලිඛිතවයෙකිම.

එකවචන.	බහුවචන.
පෙර —උඹ.	උඹලා.
කම් —උඹ.	උඹලා.
කභූ —උඹ (විසින්)	උඹලා (විසින්)
කරණ —උඹ(කරණකොටගෙන)	උඹලා (කරණ කොටගෙන)
සපදන්—උඹට	උඹලාට
අවදි —උඹෙන්.	උඹලාගෙන්
සබ්ද —උඹේ.	උඹලාගේ
අදර —උඹ (කෙරෙහි)	උඹලා (කෙරෙහි)

“ත” ශබ්දය—සවරාන්ත, පුංලිඛගයෙහි.

එකබස.	ද්විත්‍යබස.
පෙර —තෝ.	තෙපි, තෙප්.
කම් —තා.	තොප.
කතු —තා (විසින්.)	තොප (විසින්)
කරණ —තා(කරණකොටගෙන)	තොප (කරණ කොටගෙන)
සපදන්—තව	තොපව.
අවදි —තගෙන්, තාගෙන්	තොපෙන්, තො පගෙන්
සබද —තගේ, තාගේ	තොපේ, තොපගේ
අදර —තා (කෙරෙහි)	තොප (කෙරෙහි)

“ත” ශබ්දය—සවරාන්ත, ස්ත්‍රීලිංගයෙහි.

එකවචන.	බහුවචන.
පෙර —තී.	තෙපි, තෙප්.
කම් —තී.	තොප.
කතු —තී (විසින්)	තොප (විසින්)
කරණ —තී(කරණකොටගෙන)	තොප (කරණ කොටගෙන)
සපදන්—තීව.	තොපව
අවදි —තීගෙන්	තොපෙන්, තො පගෙන්.
සබද —තීගේ.	තොපේ, තොපගේ
අදර —තී (කෙරෙහි)	තොප (කෙරෙහි)

“එ” ශබ්දය—පුංලිඛයෙහි.

	එකඛය.	බ්‍රහ්මය.
පෙර.	ඒ, හේ, එතෙම, හෙතෙම-ඔව්හ, ඔහු, උඹා	ඔහු, උඹා
කම්.	ඔහු, උඹා, උ	ඔවුන්, උන්
කතු.	ඔහු, උ, (විසින්)	ඔවුන්, උන් (විසින්)
කරණ.	ඔහු, උ (කරණකොට ගෙන)	ඔවුන්, උන් (කරණකොටගෙන)
සපදන්.	ඔහුට, උට	ඔවුන්ට, උන්ට
අවදි.	ඔහුගෙන්, උගෙන්	ඔවුන්ගෙන්, උන්ගෙන්
සබ්ද.	ඔහුගේ, උගේ	ඔවුන්ගේ, උන්ගේ
අදර.	ඔහු, උ (කෙරෙහි)	ඔවුන්, උන් (කෙරෙහි)

“ඔ” ශබ්දය—සත්‍රීලිඛයෙහි.

	එකඛය.	බ්‍රහ්මය.
පෙර	ඔ, ඇ.	ඔහු, ඔව්හ
කම්	ඇ, ඇය.	ඔවුන්.
කතු	ඇ, ඇය (විසින්)	ඔවුන් (විසින්)
කරණ	ඇ, ඇය (කරණකොට ගෙන)	ඔවුන් (කරණකොටගෙන)
සපදන්.	ඇට, ඇයට.	ඔවුන්ට,
අවදි	ඇගෙන්, ඇයගෙන්.	ඔවුන්ගෙන්.
සබ්ද	ඇගේ, ඇයගේ.	ඔවුන්ගේ.
අදර	ඇ, ඇය (කෙරෙහි)	ඔවුන් (කෙරෙහි)

“ඵ” ශබ්දය—(අවේගන.)

	ඵකච්චන.	බහුච්චන.
ප්‍රඵමා	— ඵය, ඵ්ක	ඵවා *
කම්	— ඵය, ඵ්ක	ඵවා *
කරණ	— ඵසින්, ඉන්	ඵවාසින් *
සම්ප්‍රදාන	— ඵයට, ඊට	ඵවාට *
අවධි	— ඵසින්, ඉන්	ඵවාසින් *
සම්බන්ධ	— ඵහි	ඵවායේ *
ආධාර	— ඵහි	ඵවායේ. *

“මෙ” ශබ්දය—පුංචිඛගයෙහි.

	ඵකච්චන.	බහුච්චන.
පෙර	. මේ, මෙතම	මොවුහු, මොහු
කම්	. මොහු, මු	මොවුන්, මුන්
කභු	. මොහු, මු (ඵසින්)	මොවුන්, මුන් (ඵසින්)
කරණ	. මොහු, මු (කරණකොට මොවුන්, මුන් ගෙන) (කරණකොටගෙන)	
සපදන්	. මොහුට, මුට	මොවුන්ට, මුන්ට
අවදි	. මොහුගෙන්, මුගෙන්	මොවුන්ගෙන්, මුන්ගෙන්
සබ්ද	. මොහුගේ, මුගේ	මොවුන්ගේ, මුන්ගේ
අදර	. මොහු, මු (කෙරෙහි)	මොවුන්, මුන් (කෙරෙහි)

* මේ බහුච්චන කථාව්‍යවහාරයෙහි.

“මෙ” ශබ්දය—සත්‍රීලිඛිතයෙහි.

	එකවචන.	බහුවචන.
පෙර	. මෝ, මෑ.	මොහු, මොව්හු
කමි	. මෑ, මෑය.	මොවුන්
කතු	. මෑ, මෑය (විසින්)	මොවුන් (විසින්)
කරණ	. මෑ, මෑය (කරණයකට ගෙන)	මොවුන් (කරණයකට ගෙන)
සපදන්	. මෑට, මෑයට.	මොවුන්ට
අවදි	; මෑගෙන්, මෑයගෙන්.	මොවුන්ගෙන්
සබ්ද	. මෑගේ, මෑයගේ	මොවුන්ගේ.
අදර	. මෑ, මෑය (කෙරෙහි)	මොවුන් (කෙරෙහි)

“මෙ” ශබ්දය—(අවෙභන.)

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	— මෙය, මේක	මේවා *
කමි	— මෙය, මේක	මේවා *
කරණ	— මෙයින්, මින්	මේවායින් *
සම්ප්‍රදාන	— මෙයට, මිට	මේවාට *
අවධි	— මෙයින්, මින්	මේවායින් *
සබ්දක	— මෙහි	මේවායේ *
ආධාර	— මෙහි	මේවායේ *

“බමුණු” ශබ්දය—සථරාන්ත-පුලිඛිත.

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. බමුණා.	බමුණන්.
කමි	. බමුණා.	බමුණන්.
කතා	. බමුණා (විසින්)	බමුණන් (විසින්)
කරණ	. බමුණා (කරණයකට ගෙන)	බමුණන් (කරණයකට ගෙන)
සම්ප්‍රදාන	: බමුණාට,	බමුණන්ට.
අවධි	. බමුණාගෙන්.	බමුණන්ගෙන්.
සබ්දක	. බමුණාගේ.	බමුණන්ගේ.
ආධාර	. බමුණා (කෙරෙහි)	බමුණන් (කෙරෙහි)
ආලපන	. බමුණ.	බමුණෙහි

* කථාව්‍යවහාර බහුවචනයයි

“බැමිණි” ශබ්දය-ස්වරානත-සනිලිබග.

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. බැමිණි.	බැමිණියෝ.
කම්	. බැමිණිය.	බැමිණියන්.
කතී	. බැමිණිය (විසින්)	බැමිණියන් (විසින්)
කරණ	. බැමිණිය (කරණ කොටගෙන)	බැමිණියන් (කරණ කොටගෙන)
සමප්‍රදාන	. බැමිණියට.	බැමිණියන්ට.
අවධි	. බැමිණියගෙන්	බැමිණියන්ගෙන්
සමබකි	. බැමිණියගේ	බැමිණියන්ගේ
ආධාර	. බැමිණිය (කෙරෙහි)	බැමිණියන් (කෙරෙහි)
ආලපන	. බැමිණිය.	බැමිණියෙහි.

“ගොන” ශබ්දය-භලනත-පුංලිබග.

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. ගොනා.	ගොන්හු, ගොන්හු.
කම්	. ගොනා.	ගොනුන්.
කතී	. ගොනා (විසින්)	ගොනුන් (විසින්)
කරණ	. ගොනා (කරණකොට ගෙන)	ගොනුන් (කරණ කොටගෙන)
සමප්‍රදාන	. ගොනාට.	ගොනුන්ට.
අවධි	. ගොනාගෙන්.	ගොනුන්ගෙන්.
සමබකි	. ගොනාගේ.	ගොනුන්ගේ.
ආධාර	. ගොනා (කෙරෙහි)	ගොනුන් (කෙරෙහි)
ආලපන	. ගොනා.	ගොනුහි.

“දෙන” ශබ්දය-භලනත-සුත්‍රී ලිඛන.

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. දෙන, දෙන	දෙන්හු.
කම්	. දෙන්, දෙන	දෙනුන්.
කතී	. දෙන (විසින්)	දෙනුන් (විසින්)
කරණ	. දෙන (කරණකොට ගෙන)	දෙනුන් (කරණ කොටගෙන)
සමප්‍රදාන	. දෙනට	දෙනුන්ට
අවධි	. දෙනගෙන්.	දෙනුන්ගෙන්.
සමබකි	. දෙනගේ.	දෙනුන්ගේ.
ආධාර	. දෙන (කෙරෙහි)	දෙනුන්(කෙරෙහි)
ආලපන	. දෙන	දෙනුහි.

“කඩු” ශබ්දය-සවරානත (අවෙනත)

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. කඩුව	කඩු
කම්	. කඩුව	කඩු
කරණ	. කඩුවෙන්	කඩුවලින්
සමප්‍රදාන	. කඩුවට	කඩුවලට
අවධි	. කඩුවෙන්	කඩුවලින්
සමබකි	. කඩුවේ	කඩුවල
ආධාර	. කඩුවේ, කඩුවෙහි	කඩුවල

“පෑන්” ශබ්දය-භලනත (අවෙනත)

	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	. පෑන්	පෑන්
කම්	. පෑන්	පෑන්
කරණ	. පෑනෙන්	පෑන්වලින්
සමප්‍රදාන	. පෑනට	පෑන්වලට
අවධි	. පෑනෙන්	පෑන්වලින්
සමබකි	. පෑන්	පෑන්වල
ආධාර	. පෑන්, පෑනෙහි	පෑන්වල

සකි.

Combination of Letters.

සකි නම් අතරක් නැතිලෙස පුළුඹුපරවණියන් සේ ගැලපීමයි. සකිකිරීමේදී බොහෝකොට සිඬ වන්නාවූ අතික් ව්‍යාකරණවිධිනම්: ලොප, ආදේශ, ආගම සනාදය වෙත්.

“විදුරවියේ” යනු සකිවූ ගබදයකි. එය විසකි කළ කල්හි විදුරු + අවියේ කියාවේ. විදුරුගබදයේ රකාරයට උකාරයා පහකළකල්හි, විදුර් + උ + අවියේ කියාවේ. පුළුඹුපරයවූ උකාරය ලොප්කළ කල්හි විදුර් + අවියේ කියාවේ. පරසරයවූ අකාරයා අල් රකාරයට ආරූපිකළ කල්හි විදුරවියේ කියා සංහිතාකාරයී සිඬයි.

සිංහල භාෂාවේ සකිකුම දහයක්විණි. එනම්:

- (1.) පුළුඹුපර ලොප සකිය.
- (2.) පරසර ලොප සකිය.
- (3.) සරසකිය.
- (4.) සරසදේශ සකිය.
- (5.) ගාත්‍රාදේශ සකිය.
- (6.) පුළුඹුපර සකිය.
- (7.) පරරූප සකිය.
- (8.) ගාත්‍රාසරලොප සකිය.
- (9.) ආගම සකිය.
- (10.) විරූප සකිය යනුයි.

1. පුළුඹුපර ලොප සකිය.

පුළුඹුපර ලොප සකි නම් සකිවන වචන දෙකක් මුලින් තිබෙන වචනයේ අග සරස ලොප්වීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියි.

උදාහරණ;

$$\begin{aligned}
 & \text{දකුණු} + \text{ඇය} = \text{දකුණැය.} \\
 & \text{ගුණ} + \text{ඇති} = \text{ගුණැති.} \\
 & \text{උරිරු} + \text{ඇග} = \text{උරිරැග.}
 \end{aligned}$$

2. පරසවර ලොප සකිය.

පරසවර ලොප සකිය නම් සකියවන වචන දෙකින් අතින්ගිබෙන වචනයේ මූලනිබෙන සවරය ලොප වීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියයි.

උදාහරණ:

- ගුරු + උතුමා = ගුරුතුමා.
- කුල + අගන = කුලගන.
- උඩ + එළිපත = උඩුළිපත.

3. සවර සකිය.

සවර සකිය නම් සවරලොපයක් නොමැතිව සවරයා භාත්‍රාසාරයා කරා පැමිණවීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියයි.

උදාහරණ:

- සින් + ඇති = සිතැති.
- සිහිල් + අඹ = සිහිලඹ.
- එකින් + එක = එකිනෙක.

4. සවරාදෙශ සකිය.

සවරාදෙශ සකිය නම් සවරයකට අතින් සවරයක් ආදෙශවීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියයි.

- අ. ඉ. දෙක වෙනුවට, එ, කාරයද,
- අ. උ. දෙක වෙනුවට, ඔ, නොහොත් මි කාරයද බොහෝකොට ආදෙශවේ.

උදාහරණ:

- මහ + ඉසුරු = මෙනෙසුරු.
- මහ + උත්තම = මහෝත්තම.
- මහ + උපකාර = මහෝපකාර.

සංයෝජනා.

මහ + ඉසුරු. මහ + උත්තම
 මහ් + ආ + ඉසුරු. මහ් + ආ + උත්තම.
 මහ් + එ + සුරු. මහ් + ඕ + ත්තම.
 මහෙසුරු = මෙහෙසුරු. මහෝත්තම.

5. ගාත්‍රාදේශ සංකීර්ණ.

ගාත්‍රාදේශ සංකීර්ණම් ගාත්‍රාක්‍ෂරයකට අනික් ගාත්‍රාක්‍ෂරයක් ආදේශවීමෙන් සිඛවන්නාවූ සංකීර්ණ.

• උදාහරණ:

සිතු + කම් = සිතූයම්.
 දඩි + කම් = දඩියම්.
 ගෙව + තොට් = ගෙව්තොට්.

6. පූච්ඡරූප සංකීර්ණ.

පූච්ඡරූප සංකීර්ණම් අපර ශබ්දයේ මූලකුර පූච්ඡ ශබ්දයේ අගකුර හා සමාන රූපගැනීමෙන් සිඛවන්නාවූ සංකීර්ණ.

උදාහරණ:

පත් + කම් = පත්තම්.
 පුත් + හු = පුත්තු.
 බත් + හුඵ = බත්තුඵ.

7. පරරූප සංකීර්ණ.

පරරූප සංකීර්ණම් පූච්ඡ ශබ්දයේ අගකුර අපර ශබ්දයේ මූලකුර හා සමාන රූපගැනීමෙන් සිඛවන්නාවූ සංකීර්ණ.

උදාහරණ:

ඇත් + දෙමට = ඇද්දෙමට
 ගොඕ + කොළ = ගොක්කොළ
 දුක් + පත් = දුප්පත්.

8. භාත්‍රාසර ලොප සකිය.

භාත්‍රාසර ලොප සකියනම්. භාත්‍රාසරයක් ලොප්වීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියි. ලොප බවට පැමිණෙන භාත්‍රාසරය උනමානු අනුනාසිකාසරයක් හා බැඳීසිටින කල්හි එය මාත්‍රාවෘත්තවට පැමිණේ.

උදාහරණ:

- දඹ + මල් = දම්මල්.
- ගග + වතුර = ගංවතුර.
- මුගු + බියලි = මුංබියලි.

9. ආගම සකිය.

ආගම සකිය නම් සවරයකට ව්‍යංග්‍රන්තාසරයක් ආගමවීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියි.

උදාහරණ:

- නො x එක් = නොසෙක්.
- මී + නිදුලි = නිදුලියෝ.
- සිදු + අත් = සිදුහත්.

10. විරූප සකිය.

විරූප සකියනම් පුළුඹබදුයේ අගභරය ලොප් කොට භාත්‍රාසරයට රූපවශයක් ඉපදවීමෙන් සිඬවන්නාවූ සකියි.

උදාහරණ:

- වෙල් + අස්ස = වෙල්ලස්ස
- කුලු + එච්චි = කුල්ලෙච්චි.
- බලු + ආ = බල්ලා.

ක්‍රියාපද. — Verbs.

ක්‍රියාපද සෑදෙන්නේ ධාතුවක සහ ප්‍රත්‍යයක සංයෝගයෙන්ය. ඒ ධාතූ, ප්‍රත්‍යය, ක්‍රියා, විංශති විධි ව්‍යාකරණ දූක්ච්ඡෙහි පිළිවෙලින් නොමිමර 6, 7, 8, ට විස්තර කර ඇත. කපන්තේය යන ක්‍රියාව සෑදී තිබෙන්නේ “කප” යන ධාතුවගේ සහ “අන්තේ” යන ප්‍රත්‍යයාගේ එකතුවීමෙන්ය. ක්‍රියා පදයන්ට ආව්‍යාහ පදයෙහිද කියනු ලැබේ.

මේ ධාතූහු අකමිකය සකමිකයෙහි දෙවැදෑරුම්. යම් ක්‍රියාවකට යටත්වන කමියක් නොහැගේ නම් එහි ධාතුව අකමිකයි. උදාහරණ: ළමයා අඩයි. මෙහි අඩයි යන ක්‍රියාවට යටත්වන කමියක් නැත. එහෙයින් අඩ යන ධාතුව අකමිකයි. අකමික ධාතූ සමහරක් නම්—සිටි, ගිලි, තුටු, රෙදුම්, දිවි.

යම් ක්‍රියාවකට යටත්වන කමියක් නැගේ නම් එහි ධාතුව සකමිකයි. උදාහරණ: ගොතා තණ කයි. මෙහි තණ යනු කයි යන ක්‍රියාවට යටත්වන කමියයි. එහෙයින් කා යන ධාතුව සකමිකයි. සකමික ධාතූ සමහරක් නම්—කර, ද, ජයි. සමහර සකමික ක්‍රියාවන්ට යටත්වන කමි දෙකක් තිබේ. එවැනි ක්‍රියාවන්ගේ ධාතූ මිකමික ධාතූ නම්. උදාහරණ: මම සිහි දිය කෙළෙමි. මෙහි “සිහි” දිය, යන නාමයන් කෙළෙමි යන ක්‍රියාවට යටත්වන කමියි. සිහි යනු ප්‍රත්‍යය මුලින් තිබුණු ස්වභාව නිසා ඊට ප්‍රකෘති කමියෙහිද, දිය යනු ඒ ප්‍රත්‍යය අමුතු ස්වභාවකට හරවන ලද නිසා ඊට විකෘති කමියෙහිද කියනු ලැබේ.

කඩී පදද සමහරවිට ප්‍රකෘති කතීය විකෘති කතීයෙහි විවිධවේ. ලේ වතුර පය. යන වාක්‍යයෙහි ලේ, වතුර යන ශබ්ද දෙකම විය යන ක්‍රියාවේ කතීයි. ඉන් ලේ ප්‍රකෘති කතීයි; වතුර විකෘති කතීයි.

ක්‍රියාවෙහි ප්‍රභේද.

Inflection of Verbs.

ක්‍රියාවෝ කාල, කාරක, සබ්ධය යන හෙද අතර තාහු වෙත්.

කාලය.—Tense.

කාලය අතීත, වර්තමාන, අනාගතයයි ත්‍රිභේද වේ. නිශ්චල ක්‍රියාව අතීතයි; පවත්නා ක්‍රියාව වර්තමාන යි; පවත්නොගන්නා ලද ක්‍රියාව අනාගතයි.

කාරක.—Person.

අන්‍ය කාරකය, තඹබද කාරකය, මඹබද කාරකය යි කාරකය තුන් ආකාරයි, මේ තුනට පිළිවෙලින් පුරුෂ, මධ්‍යම පුරුෂ, උත්තම පුරුෂ යන නාමද ව්‍යවහාරයි.

අන්‍යකාරකයෙන් කතීපදය යෙදෙන ක්‍රියාව අන්‍යකාරකක්‍රියායි. තඹබදකාරකයෙන් කතීපදය යෙදෙන ක්‍රියාව තඹබදකාරකක්‍රියායි. මඹබදකාරකයෙන් කතීපදය යෙදෙන ක්‍රියාව මඹබදකාරක ක්‍රියායි. ක්‍රියාවෝ කතීපයෙන් කාරකය සහ සබ්ධයාව ගනිත්.

ක්‍රියා වර්ග

Classification of Verbs.

- ක්‍රියා තොරෝ (1) කණ්ණිකයෙහි භ්‍රොකාලික ක්‍රියාය. (2) ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාය. (3) විධික්‍රියාය. (4) ආර්ථික ක්‍රියාය (5) කණ්ණිකයෙහි භ්‍රොකාලික ක්‍රියාය. (6) අසංඛ්‍ය ක්‍රියාය, (7) පුළුක්‍රියාය, (8) මිශ්‍රක්‍රියායි අවධාදාරුමවේ.

ක්‍රියාවන්ගේ වර්තනීම්.

Conjugation of Verbs.

පිඤ්ඤානුච.

අතීතකාලයෙහි.

එකවචන.

බහුවචන.

ප්‍රථම පුරුෂ . උද පිසුවේ.

ඔව්හු පිසුවෝ

පිසුවාහ.

පිසුවාහු

මධ්‍යම පුරුෂ . නෝපිසුවෙහි.

නෙපි පිසුවහ.

උත්තම පුරුෂ. මම පිසුවෙමි.

අපි පිසුවෙමු.

වතීම්භාන කාලයෙහි.

එකවචන.

බහුවචන.

ප්‍රථම පුරුෂ . උද පිසෙහි.

ඔව්හු පිසති, පිසන්.

මධ්‍යම පුරුෂ . නෝ පිසෙහි,

නෙපි පිසහ.

පිසෙහි.

උත්තම පුරුෂ. මම පිසෙමි.

අපි පිසමු, පිසමිහ,

පිසමිහු.

අනාගත කාලයෙහි.

එකවචන.

බහුවචන.

ප්‍රථම පුරුෂ . උද පිසන්නේ.

ඔව්හු පිසන්නාහු.

මධ්‍යම පුරුෂ . නෝ පිසන්නෙහි. නෙපි පිසන්නහු.

උත්තම පුරුෂ. මම පිසන්නෙමි. අපි පිසන්නෙමු

පිසන්නෝ.

(2) ප්‍රභාසාර් ක්‍රියාව.

Causal Mood.

ප්‍රභාසාර් ක්‍රියා නම් අනුන්ලවා කරවන ක්‍රියායි. මේ ක්‍රියාව කාලත්‍රයෙහි සහ පුරුෂත්‍රයෙහිද යෙදේ. ධාතුවෙන් පරව ව්‍යුත්පන්න යොදනු ලැබේ. මෙහි අකමිකධාතූ සකමිකද, සකමිකධාතූ බහුකමිකද වේ. ප්‍රභාසාර්භාව ලවා ප්‍රත්‍යයද වේ. උදාහරණ: රජතෙම ඇමතීන් ලවා රව ආණ්ඩුකරවයි.

(4) ආශීෂාද ක්‍රියාව.

Benedictive Mood.

බෙදනුය සම්බන්ධ වූ අනාගතාචාර්යන් ප්‍රකාශකිරීම ආශීෂාද නම් වේ. මෙහි ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෙන් පරව. "වා" ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

උදාහරණ:

ප්‍රථම පුරුෂ	{ එක, හෙතෙම සුවපත්වේවා.
බහු, ඔව්හු සුවපත්වෙණුවා.
මධ්‍යම පුරුෂ	{ එක, තෝ ජීවත්වෙහිවා.
බහු, තෙපි ජීවත්වහුවා.
උත්තම පුරුෂ	{ එක, මම පණ්ඩිතවෙමිවා.
බහු, අපි පණ්ඩිතවෙමුවා.

(5) කම්මයෙහි භ්‍යෙකාලික ක්‍රියාව.

Indicative Mood-Passive Voice.

ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා ආදී වූ යට දක්වනලද ක්‍රියාවන් කම්මය උක්තවන පරිද්දෙන් යෙදවමනාකල්හි. එය කම්මයෙහි ක්‍රියාවේ.

අතීත කාලයෙහි බාහු ප්‍රත්‍යය දෙදෙනා මධ්‍යයෙහි "ණ" ප්‍රත්‍යය යෙදීම සහ ස්වර විපඤ්චාසයද කටයුතුයි. අනාගත වනිමාන කාලවයෙහි ස්වර විපඤ්චාසය සහ මාත්‍රා වාචිකයද කරනුලැබේ. මේකම ක්‍රියාපියෙහි "ලබ" යන බාහුවද යොදනුලැබේ. මේ (ලබ) ප්‍රත්‍යය නිරානායකයෙන් සිඛවන්තාවූ කම්මියහවද අභිමතයි. උදාහරණ: සඳ බැබළුණේ යනාදියයි.

විධික්‍රියාවියෙහි "නු" ප්‍රත්‍යය (සුදුසු යන අර්ථ) යොදනුලැබේ. උදාහරණ කරනු, බොනු, යනාදියයි.

(6) අසම්භාව්‍ය ක්‍රියාව,

Conditional Mood.

අනියමාපීයෙහි හෝ කාලාපීයෙහි සිඛවන්නාවූ ක්‍රියාව අසම්භාව්‍ය ක්‍රියා නම්. මේ ක්‍රියාවෙහි කාලත්‍රය වද ශබ්දත්‍රයට සහ වචනවයටත් එකාකාර රූප ඇතිවේ. අනියමාපීයෙහි බොහෝකොට යෙදෙන්නාවූ ප්‍රත්‍යයෝ නම්: ත්, හොත්, හොත, ඔත්, අ.

උදහරණ: උඹ සහොත් මමත් යන්නෙමි.

කාලාපීයෙහි බොහෝසෙසින් යෙදෙන්නාවූ ප්‍රත්‍යයෝ නම්: දී, ම.

උදහරණ: ළමයා දුවද්දී වැටුණේය.

උඹ ගියාම මමත් යන්නෙමි.

(7) පූච්ඡික්‍රියාව.

Past Participle.

එකම කතීවිසින් කරනුලබන ක්‍රියාවන් කීපයක් ඇතිකල්හි අවසාන ක්‍රියාවෙන් පළමු කරනලද ක්‍රියාවන්ට පූච්ඡික්‍රියාසයි කියනුලැබේ. අවසාන ක්‍රියාව අපරක්‍රියාසයි කියනුලැබේ.

පූච්ඡික්‍රියාවෙහි බාහුවෙන් පරව යෙදෙන්නාවූ ප්‍රත්‍යයෝනම්: ඇ, ආ, ඊ, ඉන්, ඇලා, ආලා, ඊලා, ඉන්ලා. උදහරණ: මහත්මයා ලියුම ලියා මට දුන්නේය. අවුත්, ගොස්, ගෙන, යනාදි ක්‍රියා යට කී ප්‍රත්‍යයන් නොගන්නාවූ පූච්ඡික්‍රියායි. උදහරණ: වැද්ද දුනු හී රැගෙන වනයට ගොස් දඩඬුමකොට ගෙදර අවුත් නිදාගත්තේය. පූච්ඡික්‍රියාවන්ගේ කාරක, කාල, සම්බන්ධතාදයක් අවිද්‍යමානයි.

(8) මිශ්‍ර ක්‍රියාව.

Present Participle.

කතී විසින් යම් ක්‍රියාවක් කරමින් තවත් ක්‍රියාවක් කරනු ලැබේද එය මිශ්‍ර ක්‍රියා නම්. මේ ක්‍රියා සම්පාදනයෙහි බාහුවල අතින් යෙදෙන ප්‍රත්‍යයෝ නම්—මින්, මින, මනි වෙත්. උදාහරණ: මිනිසු කථාකරමින් පාරේ ගියේය.

පූජි ක්‍රියා විකිවීමෙන්ද මිශ්‍ර ක්‍රියා සෑදේ. උදාහරණ: ලමයා අඩි අඩා දිවුවිය.

නිරූපක ක්‍රියා.

කතීහුගේ උපසාහයක් නොමැතිව සිටුවන්නාවූ ක්‍රියා නිරූපක ක්‍රියා නම් වෙත්. මේ ක්‍රියාව ප්‍රථම පුරුෂයෙහි පමණක් කාලත්‍රයෙහිම යෙදේ.

උදාහරණ;

- අතීතකාල . පුටුව කැඩුණේය.
- වනිමානකාල . පුටුව කැඩී.
- අනාගතකාල . පුටුව කැඩෙන්නේය.

ගුණවෘත්ත ක්‍රියා.

Verbal Adjectives.

නාමයන්ට විශේෂණ වශයෙන් යෙදෙන්නාවූ ක්‍රියා ගුණවෘත්ත ක්‍රියා නම් වෙත්. මේවා අතීත වනිමානකාලවශයෙන් පමණක් වෙත්.

උදාහරණ:

අතීත.

රජුන් දුන් අණ. කලාවැඩ.

වනිමාන.

දිගෙහි යන දණඩ. කිසවන පොත.

-(ක්‍රියා කාණ්ඩය නිමි.):-

විශේෂණ විශේෂය විධි.

Attribute and Subject.

ප්‍රධාන පදය විශේෂය නම්, වචනාකරන පදය විශේෂණ නම්, “සරු කෙත,” මෙහි කෙනා යනු ප්‍රධාන පදයයි. එහෙයින් එය විශේෂයයි. සරු යනු කෙනෙහි ස්වභාව වචනාකරන පදයයි. එහෙයින් එය විශේෂණයි.

විශේෂණය සමානාධි (තුල්‍යාධි) කරණය, හිනනාධි කරණයයි දෙආකාරයි. “නොද ලමයා” කීකල්හි හොදවූයේත් ලමයා වූයේත්, එකම වස්තුවය.

හොද යනු ලමයා යන්නට සමානාධි කරණ විශේෂණයි. විශේෂණය සමානාධිකරණ කොට යොදනකල්හි විශේෂයයා කෙරෙහි විද්‍යමාන ලිඛිත, විභකති, වචන, විශේෂණයා කෙරෙහිද යුක්තකරනු ලැබේ.

උදහරණ; පියා එන්නා දක පුත්‍රයා ඉදිරියට ගියේය. මෙහි පියා යනු ප්‍රමලිභු කම්විභකති එක වචනයයි. ඊට විශේෂණව සිටි එන්නා යනුද එම ලිඛිතවිභකති වචන හජනය කෙළේය.

“කුරු එනු” කීකල්හි කුරු එ වූයේත් කුඹු වූයේත් වස්තුව දෙකකි. එහෙයින් “කුරු එ” යනු කුඹුයන්නට හිනනාධිකරණ විශේෂණයි. මේ විශේෂණ වධියෙහි විශේෂයයාගේ ලිඛිත, විභකති වචන විශේෂණයා කෙරෙහි යුක්තකරනු නොලැබේ.

විශේෂණ විශේෂය යන පදයත් පූර්වපරකොට යෙදීම එය යොදන තැනැත්තාගේ කැමැත්තේ ප්‍රකාරවේ. අපි කීර්තකල්හි විශේෂණයෙහි “වූ” ධාතුව යොදනු ලැබේ... ඉක්මනින් දුවන්නා වූ අය කෙම ජයගත්තේය.

යම් ක්‍රියාවක් කරන ආකාරය ප්‍රකාශිත ශබ්ද ක්‍රියා විශේෂණ නම්. උදාහරණ: ගොවියා කෘතියර ලෙස කුඹුරේ වී වපුරයි. මෙහි “කෘතියර ලෙස” යනු වපුරයි යන ක්‍රියාවට විශේෂණයි.

සමාස පද.

Compound Nouns.

සමාස පද නම් වෙන් වෙන් අපි ඇති ශබ්ද දෙකක් හෝ වැඩිගණනක් එක ශබ්දයක් මෙන් බැඳී එක් අර්ථයක් ප්‍රකාශ කරන පදයි. සමාසය පහත වලින් විය හැක.

- එනම් :—(1) අව්‍යය සමාසය.
- (2) විභක්ති සමාසය.
- (3) විශේෂණ සමාසය.
- (4) අන්‍යාචී සමාසය.
- (5) ද කාරාචී සමාසය යනුයි.

(1) අව්‍යය සමාසය.

අව්‍යය සමාස නම් අව්‍යය ශබ්දයක් මුල්කොට එය හා අන්‍ය ශබ්දයක් එකතු වීමෙන් සෑදෙන්නාවූ සමාසයයි.

අව්‍යය ශබ්දය නාම ක්‍රියා ශබ්දයන් මෙන් රූපය වෙනස් නොව නිතරම ප්‍රකෘතියෙන් සිටිනා ශබ්දයි. නිපාත රූපයේ අව්‍යය ශබ්දයෝයි.

මේ සමාසය “යච්” ආදී සමාසය, “කු” ආදී සමාසය, “ප” ආදී සමාසය, “න” ආදී සමාසයයි සතර ආකාරයි. උදාහරණ:

යච් ආදියට.

- යච් දච් = යච් + දච් (ජීවිතය යම්තාක්ද එතාක්)
- යතලබ් = යත + ලබ් (ලැබීම යම්සේද එසේ.)
- අනුබල = අනු + බල (පසු බලය.)

කු ආදියට.

කුපුරිස් = කු + පුරිස් (ගැරහුම්ලද්දවූ පුරුෂ.)

දුලද = දු + ලද (නිසැලද්දවූ ලබ්බිය.)

සුවද = සු + ගද (යහපත් ගද.)

ප ආදියට.

පබ = ප + බා (උතකාභව තුණයෙන් යොහ මාන වන්නේ)

උපවන = උප + වන (සම්පයෙහි වනය.)

න ආදියට.

නොහොද = නො + හොද (හොද නොවන්නේ.)

අසුර = අ + සුර (සුර නොවන්නේ.)

අකුසල් = අ + කුසල් (කුසල් නොවන්නේ.)

මේ නකාරාඵි සමාසයෙහි අව්‍යයක් හා බැඳෙන පදයේ මූලකුර ප්‍රාණාක්‍ෂරයක්වූ කල්හි ඊට “න” කාරාගමවේ.

උදාහරණ:

අ + අදර = අනදර = (අදර නොවන්නේ.)

(2) විභකති සමාසය.

විභකති සමාස නම් විභක්‍යන්‍යන පදයක් පරවූ පදයක් හා ගැලපීමෙන් සිබවන්නාවූ සමාසයි. ප්‍රථමා ආලපනවය ගැර ඉතිරි සඤා විභකතිය හා සමාස යෙදෙත්. උදාහරණ:

කමී විභකතියට.

මිපා = මී බොහුයේ.

ගොපාල = ගවයන් පාලනාකරන්නේ.

කතී විභකතියට.

බඹදත් = බඹහුවිසින් දෙනලද්දේ.

දෙවදහන = දෙවියන්විසින් දෙනලද්දේ.

කරණ විභක්තියට.

කිරිබත් = කිරිත් පිසූ බත්.
හඤ්ඤමි = හඤ්ඤයන් කළ කමි.

සමප්‍රදාන විභක්තියට.

සිවුරු පිළි = සිවුරු පිණිස පිරිනැමූ පිළි.
භොතිත = භවයන්ට හිතවූයේ.

අවධි විභක්තියට.

මිණිමුහු = මිණියෙන් මුහු.
රාජභය = රජුගෙන් වන භය.

සමබකි විභක්තියට.

රිය හිමි = රියගේ හිමි.
රාජ සභා = රජුගේ සභාව.

ආධාර විභක්තියට.

නැලිනෙල් = නෙරළුයේ තෙල්.
වහවර = වනයෙහි සංචාරය කරන්නේ.

සමහර සමාස පද විභක්ති ලොප නොකොට සමපාදනය කරනුලැබේ. ඊට ඒ නිසා අලුත් සමාස යයි කියති.

උදාහරණ: අනැවැසි යනාදියයි.

(3) විශේෂණ සමාසය.

විශේෂණ සමාස නම් විශේෂණ විශේෂණ සමබකි යෙන් සෑදෙන සමාසයි. උදාහරණ:

නිලුපුල් = නිල් + උපුල් (නිල්වූයේත් එම උපුල්වූයේත් එමනුයි)
නරසී = නර. + සී=(නරවූයේත් එම සීහ වූයේත් එමනුයි)

- නීලාභාල = නීල + භාල (නීලවූයේත් එම භාලවූයේත් එමනුයි)
- සරණ සරා = සරණ + සරා (වරණයවූයේත් එම පදවූයේත් එමනුයි)
- සත්කුලපච්චි = සත් + කුල + පච්චි = (අභිධාන පුච්චි පදයි)
- පසඤ්චය = පසඤ්ච + ඉඤ්ච (ඉඤ්ච පසක් එක් කොට සලකන ලදහ.)

(4) අන්‍යාචි සමාසය.

අන්‍යාචි සමාස නම් එකිනෙකට වෙනස් අචි ඇති පදයන් කීපයක් සමබන්ධවීමෙන් සෑදී, ඒ එක පදයකින්වත් නොකියවෙන අන්‍යාචියක් ප්‍රකාශිත සමාසපදයි. මේ සමාසය විභක්ති සමාසයට කියන ලද සඳහ විභක්තියෙහි යෙදේ.

ලද්‍යගරණ:

- කම්—එරුණු හස් = එරුණු + හස් (හංසතෙම බැස්සේ යම් ස්ථානයකටද ඒ ස්ථානය එරුණු හස් නම්. නලා—නඩාගයයි)
- කතී—දුම්දරු = දුමු + ඉදුරු (දමන ලද ඉඤ්චය යෝ යමක්නු විසින්ද එතෙම දුම්දරු නම්. මුත් - බුදුහු)
- කරණ—සුත්තුරු = සුත් + තුරු (වෘක්කය කපන ලද්දේ යමක් කරණකොටද ඒ ආශ්‍රමය සුත් තුරු නම්. පාරොච.)
- සමප්‍රදාන—දුන්වත් = දුන් + වත් (දෙනලද වස්තු තෙම යමක්හටද ඒ සමප්‍රදානය දුන්වත්නම්. බ්‍රාහ්මණස්.)
- අවධි—ගුච්ච ගොනගුල් = ගුච්ච + ගොනගුල් (වදුරු තෙම වැටුණේ යම් ස්ථානයකින්ද ඒ අපාදනය ගුච්ච ගොනගුල් නම්. වෘක්කයයි.)

සමබකි—සදවත් = සද + වත් (වඤ්ඤාව (ඔස්) බඳු මුහුණ ඇත්තී සදවත් නම්)

ආධාර—මත්තේ ගජ = මත් + තේ + ගජ (මත්වූ අපේක ගජන් ඇත්තේ මත්තේගජ නම්. අරණ්‍යයයි.)

මේ අන්‍යාපී සමාසය හදුනාගැනීම අනුගුණයයි දෙකොටසකට බෙදේ. යම් සමාසපදයකින් ප්‍රකාශ වන අපීය අන්‍ය පදයාගේ ගුණයක්වේද ඒ සමාසය හදුනාගැනීම වේ.

උදාහරණ: ලඹසවත්.

යම් සමාස පදයකින් ප්‍රකාශවන අපීය අන්‍ය පදයාගේ ගුණයක් නොවේ නම් ඒ සමාසය අනුගුණ නම් වේ. උදාහරණ: ඉකුත් සයුරු. අන්‍යාපී සමාසයට බහුවිභි සමාසයයිද කියනු ලැබේ.

(5) දකාර්ථී සමාසය.

දකාර්ථී සමාසය නම් දකාරයකින් සමබකි කළයුතු ගබද ඇතිකල ඒ දකාරය නොගෙන (ලොප්කොට) සිටිකරන්නාවූ සමාසයයි.

උදාහරණ:

හිරසද = හිරද + සදද.
ඇත් අස් රිය පද = (වතුරහිනි සේනාව.)
- ඇත්හුද + අස්හුද + රියද (රථද) පදද
(පාවල සේනාව)

සුබදුබ = සුබද + දුබද

මේ සමාස විධියෙහි අවශ්‍යව ප්‍රමුඛවූ කල්හි බහු වචනය වේ. උදාහරණ: බඹසුරතරෝ - බුහුණෝද, දෙළුණෝද, මනුෂ්‍යයෝද යනාදියි.

සමූහයක් ප්‍රමුඛවූකල්හි, එකවචනය වේ. උදාහරණ. ගීතාවුමි. - ගීතිකාද, තාව්‍යද යනාදී. දකාරාභී සමාසය වත්වසමාස නමැයිද කියනු ලැබේ.

සමාස පද සෑදීමේදී බොහෝකොට සිඛවත්නාවූ අනික් ව්‍යාකරණ විධි නම්: ලොප, ආදේශ, ආනම, සන්ධි යන මෙහි,

-(සමාසකාණ්ඩය නිමි):-

ප්‍රත්‍යයාභී නාම.

Abstract Nouns.

ප්‍රත්‍යයාභී නාම නම් ධාතුචක හෝ නාමයක අතට ප්‍රත්‍යයක් එක්කිරීමෙන් සාදනු ලබන නාමයි. ධාතුන්ගෙන් සාදනු ලබන ප්‍රත්‍යයාභී නාමය කිහිපයක් ගෙවත් කෘදන්‍යානාසිද, නාමයන්ගෙන් සාදනු ලබන ප්‍රත්‍යයාභී නාමය තනිත යයිද කියනු ලැබේ.

කෘදන්‍යානාසිද.

ධාතුන්ගෙන් වත්නාවූ ප්‍රත්‍යයෝ කමී, කතී, කරණ, සමප්‍රදන, අවහි, ආධාර යන භවිකාරකාභී ගෙහිද, භාවගෙහිද වත්නෝය. උදාහරණ: කමීකාරකාභීගෙහි.

- කරණි - කටයුතුදෙය; කර, (කිරීමෙහි) යන ධාතුහු කෙරෙත් පරව "ණි" ප්‍රත්‍යය කොට සිඛයි.
- පාත් - පියයුතු දෙය; පා (පීමෙහි) යන ධාතුහු කෙරෙත් පරව "ආත්" ප්‍රත්‍යය කොට සිඛයි.
- දත් - දියයුතු දෙය; දා (දීමෙහි) යන ධාතුහු කෙරෙත් පරව "අත්" ප්‍රත්‍යය කොට සිඛයි.

කතීකාරකාපීඨෙහි.

කතු—කරන තැනැත්තේ; කර (කිරීමෙහි) යන
ධාතුහු කෙරෙත් පරව “උ” ප්‍රත්‍යය කොට ර
කාරයාහව තකාරාදය කිරීමෙන් සිබයි.

කැණි—ගණිත තැනැත්තේ; ගණ (ගිණීමෙහි).
යන ධාතුහු කෙරෙත් පරව “ඉ” ප්‍රත්‍යය හා
ගකාරයා අකාරයහව මාත්‍රාංකවාචි කිරීමෙන්
සිබයි.

චීදි—චිදිත තැනැත්තේ; චීද (චිදීමෙහි) යන ධාතු
හු කෙරෙත් පරව “ඉ” ප්‍රත්‍යය හා චකාරයා
ඉකාරයහව පිළිපෙරැලි කිරීමෙන් සිබයි.

කමී කතී කාරකවයව සලාන ප්‍රත්‍යයෙන්
සිබවු ප්‍රත්‍යයාපී නාම.

කෙටු—කොටනලද්දේ නොහොත් කෙටු තැනැත්
තේ; කොට (කෙටීමෙහි) යන ධාතුහු කෙරෙත්
පරව “උ” ප්‍රත්‍යය කොට කකාරයා ඕකාරය
හව පිළිපෙරැලි කිරීමෙන් සිබයි.

හල—අත්හරින ලද්දේ නොහොත් අත්හැරි තැ
නැත්තේ; හර (හැරීමෙහි) යන ධාතුහු කෙ
රෙත් පරව “ල” ප්‍රත්‍යය කොට රකාර ලොථ
වීමෙන් සිබයි.

හිදි—හිදිනලද්දේ නොහොත් හිදි තැනැත්තේ;
හිද (හිදීමෙහි) යන ධාතුහු කෙරෙත් පරව
“අ” ප්‍රත්‍යය කොට අභී නකාරයහව මාත්‍රා
වාචි කොට ධාතීන්‍යා දකාරයා හා ප්‍රත්‍යයද
ලොථකොට ගකාරයා ඉකාරයහව පිළිපෙරැලි
කිරීමෙන් සිබයි.

කරණකාරකාච්ඡෙති.

යන්—ඒ කරණකොටගෙන ගමනය කෙරේ යන අච්ඡෙති යන් (යාන) නම්; යා (ගමන්ති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “අන්” ප්‍රත්‍යය කොට සිබිති.

වසන්—ඒ කරණකොටගෙන වසන්තේය යනාච්ඡෙති වසන් (වසන්තාව) නම්. වස (වැසීමෙති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “අන්” ප්‍රත්‍යය කොට සිබිති.

නහනු—ඒ කරණකොටගෙන සනාතය කෙරෙති යන අච්ඡෙති නහනු (නානු) නම්. නහ (නැහැමෙති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “නු” ප්‍රත්‍යයකොට සිබිති.

සමප්‍රදාන කාරකාච්ඡෙති.

දැනි—ඕහට දෙනු ලැබෙති යන අච්ඡෙති දැනි (බ්‍රාහ්මණයා) නම්. ද (දීමෙති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “නි” ප්‍රත්‍යය කොට සිබිති.

අවති කාරකාච්ඡෙති.

බෙම්—ඔහු කෙරෙත් හය පැමිණේ යන අච්ඡෙති බෙම් (රාජ්‍යසයාට) නම්. බා (බිඡෙති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “ඉම්” ප්‍රත්‍යය කොට බකාරයට ඉකාරයහව පිළිපෙරැළි වීමෙන් සිබිති.

ආධාර කාරකාච්ඡෙති.

බිම්—එහි චන්තේය යනාච්ඡෙති බිම් නම්. බ්‍රි (විමෙති) යන බාහුහු කෙරෙත් පරව “ඉම්” ප්‍රත්‍යය කොට චකාරයහව බකාරාදෙශවීමෙන් සිබිති.

පුර—එහි අවසන් පිරිසිදුකිරීමේ යනාදියෙහි පුර නම්. පුර (පිරීමෙහි) යන බාහුසු කෙරෙහි පරව “අ” ප්‍රත්‍යය කොට සිබයි.

භා වා ටී යෙ හි.

භාවාචිතයෙහි යෙදෙන කෘදන්ත නම් භාවක්‍රියා වාචී ශබ්දයි. [භාවක්‍රියා යනු කවරේදැයි 30 වෙනි පිටුව විස්තර කර ඇත].

කරනු—කිරීම; කර (කිරීමෙහි) යන බාහුසු කෙරෙහි පරව “නු” ප්‍රත්‍යය කොට සිබයි.

වලඳනු—වැලඳීමය; වලඳ (වැලඳීමෙහි) යන බාහුසු කෙරෙහි පරව “නු” ප්‍රත්‍යය කොට සිබයි.

මැගුම්—බැලීමය; මග (බැලීමෙහි) යන බාහුසු කෙරෙහි පරව “ම්” ප්‍රත්‍යයකොට මකාරයාද් අකාරයෙහි මාත්‍රාංශවාසී කිරීමෙන් සිබයි.

හ බී හ.

මන්වා—“මනු” නම් නැතැත්තක්‍රමයේ පුත්‍ර හෙමේ ය යනාදියි. මනුහු යන අජීව්‍යන්‍ය පදයා කෙරෙහි පරව “වා” ප්‍රත්‍යය කොට “නු” විභක්තිය භා නකාරයාද් උකාරය ලොප්කොට සිබයි.

ගැමි—ගමෙහි වූයේ යනාදියි. අශ්‍රමිපුත්‍රයා ගම් ශබ්දයා කෙරෙහි පරව “ඉ” ප්‍රත්‍යය කොට ගකාරයාද් අකාරයෙහි මාත්‍රාංශ වාසීකිරීමෙන් සිබයි.

දඬුමුවා—දණ්ඩෙන් කරනලද්දේ යනාදියි. කරණ විභක්තියක දඬු ශබ්දයා කෙරෙහි පරව “මුවා” ප්‍රත්‍යය කොට සිබයි.

කිකරු—කුමක් කෙරෙද්දැයි අසා කරනනැතැත්තේ යනාදියි. කුම් + කෙරෙමි යන කම්පදය භාක්‍රියා පදයෙන් තබා එයින් පරව “උ” ප්‍රත්‍යය

කොට “කුමු” යන්නට “කි” තන ආදේශය හා කෙරෙමි යන්නහුගේ අප්‍රියෙහි කරවානුද සලකල්හි කිකර + උ කියා වේ. නැවත පුළුඹේර ලොප සකිවීමෙන් කිකරු කියා සිටියි.

ඉදුරු, හිනි, යනාදි දිශාවන් ඒ ඒ දිශාධිපතීන්ගේ නාමයෙන්ද; මල්, එලාදිහු ඒ ඒ වැල් රුක්වල නාමයෙන්ද අභේදය වාරයෙන් හෝ ප්‍රත්‍යයවත් කිරීමෙන් හෝ ව්‍යවහාරයෙහි යෙදෙත්. “අභේදය පවාරය” යනු වෙනස්වූ දෙයක් කිසිලෙසකින් නොවෙනස්කොට සලකාගැනීමයි.

උ ද හ ර ණ : -

ඉදුරු යනු පුළුඹ (නැගෙනහිර) දිශාවට නමෙහි. ඒ දිශාධිපති දේවතායෙහි කියනලද දෙවියාටද “ඉදුරු” යන නාමය ව්‍යවහාරයි.

දිමුත්—දීප්තිය ඇත්තේ යන අප්‍රිය. “දිප” ශබ්දය කෙරෙත් පරව “මත්” ප්‍රත්‍යය කොට ප කාරයහට ලොප සහ මකාරය එ අකාරයහට පිළිපෙරුමිද කිරීමෙන් දිමුත් කියා සිටියි.

කියවත්—ඉතය ඇත්තේ යන අප්‍රිය. නිය ශබ්දය කෙරෙත් පරව “වත්” ප්‍රත්‍යය කොට සිටියි. දිමුත්, නියවත් යනාදි හඬිතයෝ ඒ ඒ ශබ්දයන් කෙරෙත් පරව ‘ඇහි’ යන අප්‍රියෙහි මත්, වත් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සෑදී ගියේය. සිරිමත් (ශ්‍රී ඇත්තේ) හිතවත් (හිත ඇත්තේ) තවත් මිටම උදහරණයි.

අඹ යනු අඹවානුයට නාමයකි. එහි එලවලටද අඹයෙහි කියනුලැබේ.

පුසුල් යනු පුණ්‍ය ලතාවට නාමයකි. එහි ගෙඩි වලටද පුසුල්යෙහි කියනුලැබේ.

පදහෙදයෙහි වීශෙෂ ව්‍යාග මෙතෙකින් නිමි.

III. වාක්‍ය රචනා.

SYNTAX.

Subject and Predicate.

ක්‍රියාකාරකපදසමබන්ධය.

ක්‍රියාපදයක් හා සමඟ කාරකයන් දෙදීම ක්‍රියාකාරකපදසමබන්ධ නම් වේ. මේ සමබන්ධය නැතිව කැමැති අවිෂ්‍යන් ප්‍රකාශකලහැකිවූ වාක්‍යයෙක් අවිද්‍යමානයි.

කාරක.

කමී, කතී, කරණ, සමප්‍රදාන, අවධි, ආධාර යන විභක්ති සහ කාරක නමුඟි පණ්ණිතයෝ කිහිප ක්‍රියානිෂ්පාදනයට මේ විභක්ති සහ ගෙනු වූ ගෙයින් සම්භාරක නම්විය.

උභත කතී හෝ කමීය ප්‍රථමායෙහි යොදනු ලබන ගෙයින්ද, සමබන්ධ, ආලපන, විභක්තිහු දෙ දෙන ක්‍රියානිෂ්පාදනයට ගෙනුහුග යමක් නොලත් ගෙයින්ද, මේ විභක්ති තුන කාරක සබ්ධතාවට ඇතුළත් නොකරනලදී.

“වැද්ද, ගෙදෙරින් ගොස් වනයෙහි සිටි මුවකු දුන්නෙන් විද මරා ගෙනවුත් භායසීවට දුන්නේය.” යන වාක්‍යයෙහි ඒ ඒ කාරකයන්ට අගත් පද මෙසේයි.

- කමී — මුච්ඤ.
- කතී — වැද්ද.
- කරණ — දුන්නෙන්.
- සමප්‍රදාන — භායසීවට.
- අවධි — ගෙදෙරින්.
- ආධාර — වනයෙහි.

හොස්, විද, මරා, ගෙන, අවුත් යනු වැද්ද යන කතී
හුගේ පූජිතියායි. දුන්නේය යනු අපරකුතියායි.
සිටි යනු මුවකු යන්නට විශේෂණවූ ගුණවාචක
කුතියයි.

හැම වාක්‍යයකම අභිකාරකයම යෙදෙන්නට වුව
මනානැත. ක්‍රියාව සහ කතීකාරකය පමණක්
යෙදීමෙන් වාක්‍යයක් රචනා කරගතැක. ඉන්
අකමික ක්‍රියාවන්ගෙන් යුත් වාක්‍ය පමණක් හුදු
කලාව කතීකාරකයෙන් යොජිත කලකැක. කමි
කාරක ක්‍රියාවන්ගෙන් යුත් වාක්‍යවලට කතී කමි
යන කාරක දෙකම අවශ්‍යයි. උදාහරණ:

- අකමික ක්‍රියාවෙන් — ලමයා අඩයි.
- සකමික ක්‍රියාවෙන් — ගොනා නණකයි.

උකතා හුකතා විධිය.
Active and Passive.

ක්‍රියාකාරකපදසමබකියෙහි විභතර කරනලද
අභිකාරකයන් අතුරෙන් කමි කතී දෙදෙන වාක්‍ය
යන්හි උකතවද අහුකතවද යෙදෙත්. ඒ දෙදෙන
තමතමන්ට අයිති විභකති භජනය කරනකල්හි
අහුකත නමිවෙත්. ප්‍රථමාවිභකතිය භජනයකරන
කල්හි උකතනමි වෙත්. කමිකාරකය ප්‍රථමා
විභකතිය ගත්කල්හි ඊට උකත නමියයිද, කමි
විභකතිය ගත්කල්හි අහුකත කමියයිද කියනු
ලැබේ. එසේම කතීකාරකය ප්‍රථමා විභකතිය ගත්
කල්හි උකත කතීයයිද, කතී විභකතිය ගත්
කල්හි අහුකත කතීයයිද කියනුලැබේ.

යම් වාක්‍යයක කතී උකතනමි එහි කමි
අහුකතයි. කමිය උකතනමි කතී අහුකතයි.
එකම අවසාන ක්‍රියාවකින් කතී කමි දෙදෙනම
එකවිට උකතවී සිටිය නොගැනිය.

අකමික ධාතුමය ක්‍රියාවන්ගෙන් යුත් වාක්‍යයන්හි බොහෝ ජෙය්‍යන් ම කතී උක්තව සිටී. උදාහරණ දරුවා නිදසි. මෙහි නිදසි යන ක්‍රියාවට යටත්වන කමියක් නැත. එහෙයින් එහි කතී වූ දරුවා යනු උක්ත කොට ප්‍රථමා ජෙය්‍යේ යොදනු ලැබේ. සකමික ධාතුමය ක්‍රියාවන්ගෙන් යුත් වාක්‍ය, යොජක කතීහට අභිමත වූ පරිද්දෙන් කතී හෝ කමිය උක්තව යොදනු ලැබේ. උදාහරණ:

කතී උක්තව: - වඩුවා පුටුව සැදුවේය. මෙහි සැදුවේය යන ක්‍රියාවේ කතී වූ වඩුවා යනු උක්ත කොට ප්‍රථමාවෙහි යොදන ලදී. ඒ ක්‍රියාවට යටත් වන කමිය වූ පුටුව යනු උක්ත කොට කමී විභක්ති ජෙය්‍යේ යොදන ලදී.

මේ වාක්‍යයම කමිය උක්ත කොට යෙදුවමනා කල්හි: - වඩුවා විසින් පුටුව සාදන ලදී. මෙහි ක්‍රියා නිෂපාදනයෙහි කතී වූ වඩුවා අනුක්‍රමික කතී විභක්තියම භජනය කෙරේ. කමිය වූ පුටුව උක්ත වී ප්‍රථමාවිභක්තිය ලබයි.

අභික්‍රියා ශබ්දයන් ගෙන්ද කමිය උක්තවේ. උදාහරණ: මිනිසා විසින් කැපු ගස වැටුණේය. මෙහි වැටුණේ යන අභික්‍රියාව විසින් ගස යන කමිය උක්තවිය.

ඒ ඒ විභක්තියෙහිද අභිජෙය්‍යෙහිද සමාසය හා ප්‍රත්‍යය බව තමාගේ විභක්තිය හා අභි උක්ත කෙරෙයි. අන්‍ය ක්‍රියා පදයක් නැත්තේ විනම ප්‍රථමා විභක්තියෙන් පසුව යන ධාතුවෙන් නිපත් ක්‍රියා පදයක් අධ්‍යාහාර වශයෙන් යුක්ත කරනු.

වාක්‍ය සොජනා.

වාක්‍යයක ක්‍රියාවගේ සහ කාරකයන්ගේ යෙදීම සාමාන්‍ය පිළිවෙල වෙසේයි:—

1. කතී: උක්තකල්හි—උක්තකතී: (ප්‍රථමාව) පලමුවද අනුක්ත කමීය දෙවනුවද ක්‍රියාව තුන්වෙනුවද වේ. උදාහරණ:—ගොවියා කුඹුර සෑවේය.

කමීය උක්තකල්හි—අනුක්ත කතී: පලමුවද උක්ත කමීය (ප්‍රථමාව) දෙවනුවද ක්‍රියාව තුන්වෙනුවද වේ. උදාහරණ:—ගොවියා එසින් කුඹුර සානලදී. තෙවන් උක්ත හෝ අනුක්ත කතී: පලමුවද, උක්ත හෝ අනුක්ත කමීය දෙවනුවද ක්‍රියාව තුන්වෙනුවද වේ.

අතික් කාරක සභර සහ පුමීක්‍රියා ජ්‍යෙෂ්ඨතාදිය ඒ ඒ වාක්‍යවල අභිප්‍රාය සුදුසු ස්ථානයන්හි යුක්තකරනු. හුදකලා ක්‍රියාව පමණක් යෙදීමෙන්ද වාක්‍ය සිඛ වේ. එවැනි පැහැදි කතී: අධ්‍යාහාරවශයෙන් සැලකිය යුතුයි. උදාහරණ:—පිරිමි, මෙහි මම අනු අධ්‍යාහාර කතී: වශයෙන් ගතයුතුයි.

2. පුරුෂයෝ ප්‍රථම, මධ්‍යම, උත්තම යන පිලි වෙළින් වාක්‍යයන්හි තෙදෙත්. ක්‍රියා: නාමෝ අතික් සිටි පුරුෂයෝ බහුවචනයෙන් වන්නීය.

උදාහරණ:

- මහත් තුමන් මමන් වැඩකළෙමු.
- මහත් තුමන් වැඩකළහ.
- මහත් මමන් වැඩකළෙමු.
- තුමන් මමන් වැඩකළෙමු.

• 3. එකාචී නාමපද දෙකක් ද, ත්, යන නිපාතය කින් සමකවූ කල්හි බොහෝ සෙයින් ක්‍රියාව බහු වචනයෙන් වන්නීය. උදාහරණ:—නොද පොලොව ද සවභාවක්‍රොධය පවත්වති. ගුරුවරයාත් ගෝලයාත් එකවචම පාඨශාලාවට පැමිණෙත්.

4. එකාචී නාමපද දෙකක් හෝ වැඩිගණනක් “හෝ, වත්” යන නිපාතාචීයන්ගෙන් සමකවූ කල්හි ක්‍රියාව එකවචනයෙන් වන්නීය. පියා හෝ මව් හෝ ගෙදර නොසිටියේය. නැන්දුවත් මාමාවත් අද මෙහි එන්නේය.

5. සමූහ වචන නාමපදයන් හා යෙදෙන ක්‍රියාව එකවචනයෙන්ද බහුවචනයෙන්ද විකල්ප වශයෙන් සිටී.

ලමා පඩිකහිය ගුරුවරයා ඉදිරියෙහි සිටියේය. අස්ඤ්‍ය ජීවත්ව වන්න.

6. අයෙක් කෙනෙක් යන නාමයන් හා යෙදෙන ක්‍රියාව බහුවචනයෙන් වන්නීය.

අයෙක් සිටියෝ වාද දකුමට.

කෙනෙක් පවසති ඕනෑම අවශ්‍ය.

7. වගන්සේ යන ගෞරවාචී නාම පදය හා යෙදෙන ක්‍රියාව බහුවචනයෙන් වන්නීය.

එ මගනාණන්වගන්සේ සෙහක ඉපදවූහ.

8. ප්‍රකෘතියෙන් බහුච්චි ජාතිවාචක ශබ්දය හා යෙදෙන ක්‍රියාව බොහෝසෙයින් එකවචනයෙහි වන්නීය.

මෙලෙස සවනක් කාලුම් විහිදී.

9. ගෞරව පිණිස යොදනලද බහවි ප්‍රත්‍යය ඇති එකාචි නාමයන් හා යෙදෙන ක්‍රියාවද බහවි ප්‍රත්‍යයෙන් යුක්තවන්නීය.

රජ්ජුරුවන් මියුලුනුවරට යනගමන් නැවැත්නාහ.

10. අච්ඡේද ප්‍රත්‍යයෙන්ද බහුත්‍වය නොහඟ වන නාමය හා යෙදෙන ක්‍රියාව කිසිවිටෙක ගෞරව පිණිස බහවි ප්‍රත්‍යය ගනී.

උදාහරණයක් ලෙසින් “මහසසිමත් සිටි ඒ කාලකණ්ණියා මෙබඳු සම්පන්නියක් ධරාගත කුහුණුණිය”යි උදෙසා බලමින් සිතාගැනිය.

11. ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයේ කිසිවිටෙක නාමයන් අතට යෙදී වූ බාහුව පිළිබඳ ක්‍රියාදාමය ප්‍රකාශකෙරෙත්.

නෝ සොරෙහිද ? නොසොරෙහිද ?

ඒ ලමයා හෙයින් හමි.

විග්‍රහ. කිරීම.

Parsing.

“එකල්හි ඒ වණ්ඩාල බ්‍රාහ්මණයා එබස් අසා නමා වසන. හෙට ගොස් සවණිතිලකාව කැඳවා ඇව රජ්ජුරුවන් කී පරිද්දෙන්ම උද්දල බ්‍රාහ්මණයාගේ සරූප නොවලහාම කීය.”

මේ සවණිතිලකාර වාක්‍යයෙහි වතුපිටිටි පද මෙසේයි:—

නාම—එකල්හි, ඒ-වණ්ඩාල-බ්‍රාහ්මණයා, එබස්, නමා, ගෙව, සවණිතිලකාව, ඇව, රජ්ජුරුවන්; උද්දලබ්‍රාහ්මණයාගේ, සරූප.

ක්‍රියා—අසා, වසන, ගොස්, කැඳවා, කී, කීය. නිපාත; (පරිද්දෙන්) ම, නො (වලහා) ම.

විග්‍රහ.

- එ—සඵනාම, කල්හි යන්නට විශේෂණයි.
- කල්හි—(සාධාරණ) නාමපද, ආධාර විභක්ති, අසා
යන ක්‍රියාව පැවැති කාලය ප්‍රකාශකරන
ගෙයි.
- ඒ—සඵනාම, බ්‍රාහ්මණයා යන්නට විශේෂණයි.
- වණ්ඩාල—ගුණ ශබ්දය, බ්‍රාහ්මණයා යන්නට විශේෂ
ණයි.
- බ්‍රාහ්මණයා—නාමපද, එකඛස, පුමලිභූ, පෙර විඛත්,
කීයයන ආර ක්‍රියාවෙන් උකත කවීයයි.
- එ—සඵනාම; බස් යන්නට විශේෂණයි.
- බස්—නාමපද, බ්‍රහ්මය, (අවේශන) කම් විඛත්;
අසා යන පුඵක්‍රියාවෙහි කමීයයි.
- අසා—පුඵක්‍රියා (බ්‍රාහ්මණයා යන කවීයෙන්),
- කමා—සඵනාම, (බ්‍රාහ්මණයා යන නට විශේෂණයි.)
එකඛස, පුමලිභූ, පෙර විඛත්, වසන යන
ක්‍රියාවෙන් උකතයි.
- වසන—ගුණවාචක ක්‍රියා, ශබ්ද යන්නට විශේෂණයි.
- ශබ්ද—නාමපද, එකඛස (අවේශන) කම් විඛත්,
ගොස් යන පුඵ ක්‍රියාවෙහි කමීයයි.
- ගොස්—පුඵක්‍රියා (බ්‍රාහ්මණයා යන කවීයෙන්)
- සවණිතිලකාව—සංඥ නාම,
එකඛස, සත්‍රිලිභූ, කම් විඛත්, කැඳවා
යන පුඵක්‍රියාවට යටත්වන කමීයයි.
- කැඳවා—පුඵක්‍රියා (බ්‍රාහ්මණයා යන කවීයෙන්)
- අව—සඵනාම, (තිලකාව යන්නට විශේෂණයි.)
එකඛස, සත්‍රිලිභූ, කම් විඛක්‍යා, කී යන
විකම්ක ක්‍රියාවේ අනියම කමීයයි.
- රජපුරාවත්—නාමපද, එකඛස, පුමලිභූ, කතු විඛත්
කී යන පුඵක්‍රියාවෙහි අනුසාන කවීයයි.
- කී—පුඵක්‍රියායි, (රජපුරාවත් යන කවීයෙන්)

පරිද්දෙන්-නාමපද, එකබස, ප්‍රච්ඡිභ, කරණ විඛන්.

ම-නිපාත පදය.

උද්දල මාහමණයාන-සංඥ වාම, එකබස, ප්‍රමච්ඡු සමබක විභකති.

සරුප-නාමපද, බුහුබස, කමිවිභකති, කීය යන අපර ක්‍රියාවකි අනුකත කමියයි.

නො (වලභා)-නිපාත ප්‍රච්ඡකාට අති ප්‍රච්ඡිතා.

ම-නිපාත පදය.

කීය-ක්‍රියා පදය, කතීකාරක, අතීත කාල, අන්‍ය කාරක, එකබස, බ්‍රාහ්මණයා යන්තෙති අපර ක්‍රියායි.

“පිය බමුණු සෙ	ද වා
නෙති නෙන කදුළු ර	ද වා
දුටු ලභට කැ	ද වා
මෙසේ අවවාද කී සො	ද වා.”

මේ කාව්‍යයෙහි කාව්‍යයෙහි “පිය බමුණු අවවාද කී” යනු ක්‍රියාකාරක පද සමබකයි.

එහි වතුළිවිධ පද මෙසේයි :-

නාම — පිය - බමුණු, නෙතින්, කදුළු, දුටු, ලභට, අවවාද, සොදවා.

ක්‍රියා — එන, රඳවා, කැදවා, කී.

නිපාත — සෙදවා, මෙසේ,

උපසර්ගී — අව.

විග්‍රහ.

පිය බමුණු- විශෙෂණ සමාස නාම, එකබස; ප්‍රමච්ඡු, පෙර විඛන්, කී යන අපර ක්‍රියා වෙති උකත කතීයි.

සොදවා — ක්‍රියා විශෙෂණයි. එන යන්තව.

නෙතින් — නාමපද, එකබස (අවේකත) අවධි විභකති.

එන — ගුණවාචක ක්‍රියා; කදුළු යන්තව

- කදුළු — නාමපද, කම්චිභකති, රදවා යන පුළු ක්‍රියාවට යටත්වූ.
- රදවා — පුළුක්‍රියා (පිය බමුණු යන කතීන්)
- දුළු — නාමපදය, එකබස, සත්‍රිලිභූ, කම්චිභකති, කැදවා යන පුළුක්‍රියාවට යටත්වූ.
- ලඟට — නාමපදය, කම්චිභකති, එකබස.
- කැදවා — පුළුක්‍රියා, පියබමුණු යන කතීන්.
- මෙසේ — ක්‍රියාවිෂේෂණ නිපාතයි. කී යන්නට
- අවවාද — නාමපදය, කම්චිභකති, දුහුබස, කී යන්නට යටත්වූ.
- කී — ක්‍රියාපද, කතීන්කාරක, අනිතකාල, අන්‍ය කාරක, එකබස, පිය බමුණු යන්නේ අපරක්‍රියායි.
- සොදවා — ගුණ ශබ්ද, අවවාද යන්නට විෂයභූතියයි.

—:(නිමි.):—

ස ර ස වි සො දු	රු ව න්
ආ පු රු කැ රු නැ ණ දු	රු ව න්
ක ල වි ස ර ණ	රු ව න්
ක තු රු සැ ර දේ තෙ දි නි තෙ රු ව න්	

—) සිඛිරසතු. (—

